Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראָשען — היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 277 | Łódź, Sroda, 3 grudnia 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאָדז, מיטוואָך י"ג כסלו תרצ"א | № 277

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

ווער וועט עפענען דעם סיים?

מאַרשאַל פּילסודסקי אדער פּולקאָווניק סלאַוועק

מיט וואס וועט זיך בעשעפטיגען די ערשטע סעסיע. — „צענטראָלעוו" צופאַלט זיך. — נאָך א אינטערוויאו מיט מאַרשאַל פּילסודסקי

דעפּ. ראַזמאַרין האט נישט קאָנפערירט מיט פּולקאָווניק סלאַוועק

וואַרשא, 2. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) פּולקאָווניק סלאַוועק האָט היינט אָפּ־געהאַלטען אין פּרעזידיום פון מיניסטאַרען־ראַט עט־ליכע וויכטיגע קאָנפערענצען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן שאַפען אַ נייעם קאַבינעט. דאָס פערעפענט־ליכען די נייע ליסטע פון קאַבינעט דאַרף מען ער־וואַרטען שפּעטסטענס פרייטאָג.

וועגען פּערזענליכען צוזאַמענשטעל פון דער רעגירונג פערשפּרייט מען אין די פּאָליטישע קרייזען פערשידענע קלאַנגען, וועלכע ווערען מכּהר־וועניגער געשטיצט אויף פּאָזיטיווע אינפאָרמאַציעס. צווישען אַנדערען רעדט זיך איצט, אַז אַלס יוסטיץ־מיניסטער וועט בעשטימט ווערען דער פּראָקוראָר פון קרייז־געריכט מיכאַלאָווסקי.

וואָס שייך דער פראגע ווער ס'וועט עפענען דעם סיים, איז עס אָנבעלאַנג דערפון, ווען דער מאַרשאַל פּילסודסקי וועט אוועקפאָהרען, אויב דער מאַרשאַל וועט אַוועקפאָהרען פאַר דער סיים־ער־עפענונג וועט דער צוזאַמענשטעל פון נייעם קאַבינעט פערעפענטליכט ווערען פאַר דער ערשטער סיים־זיצונג און דער סיים וועט געעפענט ווערען דורך דעם נייעם פּרעמיער פּולקאָווניק סלאַוועק. אויב אָבער מאַרשאַל פּילסודסקי וועט אוועקפאָהרען נאָך דער ערשטער זיצונג פון סיים, וועט די זיצונג גע־עפענט ווערען דורך'ן מאַרשאַל און די ליסטע פון נייעם קאַבינעט וועט פערעפענטליכט ווערען אויף צומאָרגענס.

אַלס וויצע־מאַרשאַלעק פון סיים וועט געוועהלט ווערען דער ביז־איצטיגער יוסטיץ־מיניסטער צאַר.

צו אַ פעראייניגונג פון אַלע פּויערים־פּאַרטייען אין סיים.

וואוהין און ווען פאָהרט אוועק דער מאַרשאַל פּילסודסקי

וואַרשא, 2. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) די פּאָראויסגעזאָגטע רייזע פון מאַר־שאַל פּילסודסקי צו קור־צוועקען קיין אויסלאַנד איז ווייטער דאָס געשפּרעך פון טאָג אין די פּאָליטישע קרייזען. אין אלגעמיין בעשטעטיגט מען אין די דאָזיגע קרייזען, אַז דער מאַרשאַלעק וועט איצט רעזיגנירען אויך פון אַמט אַלס קריגס־מיניסטער.

ביז איצט איז נאָך נישט בעקאַנט וואוהין דער מאַרשאַל וויל פאָהרען. מ'שמועסט אַז אַלץ איז שוין גרייט. דעם מאַרשאַל פּילסודסקי זאָלען בע־גלייטען: דאָקטאָר וואיטשינסקי, פּולקאָווניק גלאַביש קאַפּיטאַן פּרוכניצקי און קסערזשאַנט וואיטשיק.

פון אַנאַנדער זייט ווידער פערזיכערט מען, אַז מאַרשאַל פּילסודסקי וועט נאָכדעם ווי ער וועט זיך אַרויסציהען פון דער רעגירונג, וועט ער דער־וויילע נישט אַרויספאָהרען קיין אויסלאַנד און וועט זיך ווידמען דעם שטודיום איבער די קאָנסטיטוציע־רעפאָרמען, לויט דער דאָזיגער ווערסיע וועט דער מאַרשאַל פּילסודסקי אין דער צייט פון אורלויב עטליכע מאָל אַרויספאָהרען קיין אויסלאַנד.

בקרוב — א אינטערוויאו מיט מאַרשאַל פּילסודסקי

וואַרשא, 2. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) ווי מ'שמועסט זאָל זיך נאָך אין פער־לויף פון דער היינטיגער וואָך בעווייזען דער אינ־טערוויאו פון מאַרשאַל פּילסודסקי וועגען דעם איינ־ציגען סובערען — דעם מלוכה־פּרעזידענט. ווי בע־קאַנט האָט מאַרשאַל פּילסודסקי אין זיין לעצטען אינטערוויאו ערקלערט, אַז ער וועט אין דער דאָזי־גער פראגע בעזונדער רעדען.

ווידער א הכחשה

וואַרשא, 2. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) דעפּ. ראָזמאַרין לייקענט אָפּ אַלע ידיעות און קלאַנגען וועגען דעם, אַז ער האָל האָבען קאָנפערירט אין מינדערהייטס־ענינים מיט'ן פּול־קאָווניק סלאַוועק.

דעפּ. באַרליצקי און פּאָפּיעל בעפרייט

וואַרשא, 2 (טעלעפאָניש פון אינזער קאָ־רעספּאָנדענט) היינט 1 אַ זייגער בייטאָג האָט אַדוו. בערענסאָן אריינגעטראָגען 10 טויזענד זל. קויציע פאַר דעם אַרעסטירטען דעפּ. באַרליצקי, באַלד דערויף איז דעפּ. באַרליצקי בעפּרייט גע־וואָרען פון דער גריצער טורמע און איז געקומען קיין וואַרשא.

אין די סיים־קולוארען האָט זיך היינט בא־וויזען דער דעפּ. פּוטעק, וועלכער איז בעפרייט געוואָרען אויף קויציע פון דער בריסקער תּפיסה, ווי דעפּ. פּיטעק האָט ערקלערט וועט ער ווייטער בלייבען סעקרעטאַר פון „וויזוואָלעניע"־קלוב און וועט רעדאַגירען די פּויערישע צייטונגען.

אויך דעפּ. פּאָפּיעל איז בעפרייט געוואָרען אויף קויציע.

וויטאָס ווייסט נאָך נישט

צי ער וועט אננעהמען דעם סיים־מאַנדאַט

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש פון אינזער קאָ־רעספּאָנדענט) צוליב די פערשידענע קלאַנגען וועגען דעם. אַז דעפּ. וויטאָס וועט זיך אפּזאָגען פון זיין מאַנדאַט, האָט זיך דער „פּיאַסט"־קלוב דירעקט געווענדעט צו וויטאָס'ן מיט אַן אָנפראַגע אין דעם ענין.

ס'שטעלט זיך אַרויס, אַז וויטאָס האַלט זיך דערווייל ווייטער ביי זיין בשלום צו רעזיגנירען פון מאַנדאַט, די לעצטע צוויי טעג האָבען זיך אָבער צו איהם געווענדעט עטליכע דעלעגאַציעס, אַז ער זאָל איינהאַלטען דעם מאַנדאַט. דערוויל האָט וויטאָס נאָך קיין ענטפער נישט געגעבען.

60 אנקלאגעס אין העכסטען געריכט

וועגען די לעצטע וואהלען

וואַרשא, 2. (וו) ביז איצט זענען אין העכ־סטען געריכט אָנגעקומען 60 אָנקלאגעס אין צו־זאַמענהאַנג מיט די פאָרגעקומענע וואַהלען, די אָנ־קלאַגעס זאָלען ערלעדיגט ווערען אין דעם קורצטען טערמין, צו דעם צוועק וועלען די געריכטס־זיצונגען פאָרקומען איינמאָל אין דער וואָך. ס'זענען צוזאַמענ־געשטעלט געוואָרען 6 ריכטער־קאָמפּלעטען, צו דריי ריכטער אין יעדען, כדי צו בעטראַכטען די וואַהל־פּראָטעסטען.

קאנסטיטוציע־ענדערונגען ערשט שפּעטער

וואַרשא, 2. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) אין די סיים־קולואַרען שמועסט מען, אַז אויף דער היי־יעהריגער סעסיע פון סיים וועט בלויז בעטראַכט ווערען דער ביודזשעט און דער סיים־רעגולאַמין, די פראגען וועגען דער קאָנסטי־טוציע־ענדערונג און די נייע וואַהל־אָרדינאַציעס וועלען בעטראַכט ווערען ערשט אין פריהלינג.

אויס „צענטראלעוו"

וואַרשא, 2. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון סיים קלוב פון „סטראַניצטאַווע כלאָפּסקיע", מ'־האָט בעטראַכט די פראגע וועגען שאַפען געלד אויף קויציע פאַר די אַרעסטירטע דעפּוטאַטען, ס'איז געקומען צו שטורמישע סצענעס. צום סוף איז צו דעם צוועק געשאַפען געוואָרען אַ קאָמיסיע.

ווייטער איז בעשלאָסען געוואָרען אין סיים קיין „צענטראַלעוו" נישט צו שאַפען און שטרעבען

דעפּ. ליבערמאַן וויצע־פאָרזיצער

פון פּ. פּ. ס'שען סיים־קלוב

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש) דער פּ.פּ.ס'ישער סיים־קלוב האָט געוועהלט אַלס וויצע־פּרעזעס פון איהר קלוב דעם דעפּ. ליבערמאַן.

די אָנקלאַגע פון ב.ב.־דעפּוטאַט פּאָדאָסקי גע־גען מאַנדאַט פון דעפּ. ליבערמאַן איז צוריקגעצויגן געוואָרען

„שטאלהעלם" דראהט צו שאפען

אַ „זעלבסטשוץ" געגען פּאָליאַקען

קעניגסבערג, 2 (אַטע) דער „שטאַל־העלם" אין די מזרח־פּראָווינצען האָט אַרויסגעשיקט צו הינדענבורגען אַ טעלעגראַם, אין וועלכען ס'ווערט פערלאַנגט. אַז הינדענבורג זאָל פּערזענליך אַרויסטרעטען געגען די כלומרשטע אַנטי־דייטשע געוואַלדטאַטען אין פּוילען.

אין דער דעפּעשע ווערט נאָך געזאָגט, אַז אויב הינדענבורג וועט זיך אָפּזאָגען פון דער פּערזענליכער אינטערווענץ וועט דער „שטאַלהעלם" זיין געצוואונגען צו שאַפען אין גרעניץ־פּאָוויאַטען אַ זעלבסטשוץ געגען די פּאָליאַקען.

אלוועלטליכע ענטוואפנונגס־קאנפערענץ

הויבט זיך אן דעם 1 נאוועמבער 1931

גענף. 2 (וו) היינט איז אָנגענומען גע־וואָרען אַן איינשטימיגער בעשלוס, אַז די אַלוועלט־ליכע ענטוואָפנונגס־קאָנפערענץ זאָל צוזאַמענגערופען ווערען אויפ'ן 1 נאָוועמבער 1931 קיין גענף.

ווייטערע רעגירונגס־ענדערונ־גען אין רוסלאנד

קאָוונאָ, 2. (צו) פון מאָסקווע מעלדעט מען, אז דער עקזעקוטיוו פון „ווציק" האָט בעפרייט פון זיין אַמט דעם וויצע־פאָרזיצער פון ראַט פון פאָלקס־קאָמיסאַרען שמיט.

א הארציגען מזל־טוב

ווינש איך מיין ליבען פריינד

ה' העניעק טשערנאוו

צו זיין חתונה מיט פרל.

רוזשא גרינבוים

זאָל זייער לעבענס וועג מיט בלומען בעצירט זיין. סאַלעק גרינבערג.

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט דעם ג. פּיב־ליקום, אַז דער גוט־בעקאַנטער

כשר'ער רעסטאראַן

5 קאַמיענאַ 5

גיט אַרויס יעדען טאָג פרישע און געשמאַקהאַפטע מיטאָגען און אָווענדב־רויטען צו ביליגע פּרייזען. סאָלידע בעדינונג!

ביטע זיך צו איבער־צייגען!

מיט אַכטונג ס. בידערמאַן

אינהאַבער פון כשר'ען רעסטאַראַן

5 קאַמיענאַ 5, אוי'ן הויף.

מאַשין־מצות

ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע ווי אויך מצה־מעהל, אייער־פערפעל און סוכאַרקעס לויט קאַרלסבאַדער סיסטעם

מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזער גוט־בע קאַנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראַל בעוואוסטער צוקערביע

נ. ווייגבערג

38 פּיעטריקאָווער 38

:-: טעל 143-82 :-:

אַב'אַרט צו שלאָפען

פאַר 2 אָנשטענדיגע יונ־געלייט, איז אָבצוגעבען.

צו ערפאַהרען

פּיעטריקאָווער 33

אויפ'ן 2. הויף, פאַרטער.

פארטער־שטוב

אויף אַ פּראָצאָווניע ווערט געזוכט

אין דער געגענד פון פּאָמאָרסקאַ־ צעגעלניאַנאַ

אַפערטען פאַר „B."

דער צענטר. קליינהענדלער־פעראיין

15 פּאָמאַרסקאַ 15

פאָדערט אויף אַלע ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס צו דעלעגירען איהרע פאָרשטעהער אויף אַ קאָנפערענץ, וועלכע קומט פאָר אין אונזער לאָקאַל מאָרגען, דאָנערשטאָג, דעם 4. דעצ. 8 אַ זייגער אָוועגד וועגען אָרגאַניזירען אַ אַלגעמיינעם

פּראָטעסט־מיטינג

געגען דעם פּראָיעקט פון העכערן דאָס דירה־געלד די פּערוואַלטונג.

ליטווינאָוס בעגעגעניש מיט גראַנדין
האָט געמאַכט אַ רושם אין דער פּאָליטישער וועלט
ס'זאָלען געשאַפען ווערען צוויי גרופּעס פערבינדעטע מלוכות: פאַר און געגען רעווידירען די טראַקטאַטען

בערלין, 2. (ספּ. טעל.) די צייטונגען גיבען איבער אין אַ סענסאַציאָנעלער פאָרם ידיעות, וועלכע האָבען זיך בעוויזען אין „פּאַרי מידי", וועגען די סיבות און רעזולטאַטען פון ליטווינאָוו'ס רייזע קיין מיילאַנד.

ווי די צייטונג גיט איבער איז דער רעזולטאַט פון ליטווינאָווס קאָנפערענץ מיט דעם איטאַליענישען אויסערן - מיניסטער גראַנדי אַ פערשטענדיגונג וועגען אַנערקענען סאָוויעט־רוסלאַנד אויך דורך אונגאַרן, גראַנדי האָט צוגעזאָגט צו אינטערווענירען ביי אונגאַרן אין דער דאָזיגער פראַגע.

ווייטער האָט מען זיך פערשטענדיגט, אַז איטאַליען זאָל העלפען ד יסאָוויעטען אויסצובויען דעם מלחמה־פלאָט אויפ'ן שוואַרצען ים, בעשטעלונגען האָבען שוין בעקומען די וואַרשטאַטען אין גענואַ און ספּעציי.

„פּאַרי מידי" שטעלט ווייטער פעסט, אַז די איטאַליעניש־רוסישע פערשטענדיגונג, צו וועלכער ס'זאָל אויך צושטעהען בולגאַריען האָט דעם ציל צו בעהערשען דעם מיטעל־לענדישען ים.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די דאָזיגע בעמיהונגען שטעהט אויך דער וויזיט פון טערקישען אויסערן־מיניסטער אין איטאַליען, וועלכער איז געקומען גלייך נאָך ליטווינאָוון.

אויב צו דעם דאָזיגען בלאָק זאָלען אויך צו־שטעהען די דייטשען וואָלט זיך געבילדעט אַ גרויסער רעוויזיאָניסטישער בונד, וועלכער וואָלט בע־דראָהט יוגאָסלאַוויען, רומעניען, טשעכאָסלאָוואַקיי און פּוילען.

קעניגסבערג, 2. (ספּ. טעל.) די מזרח־פּרייסישע פּרעסע מעלדעט, אַז דאָס פּלוצלונגע אָפּ־פאָהרען פון טשעכישען אויסערן־מיניסטער בענעש קיין גענף שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן פּלאַן פון שאַפען אַ בלאָק געגען דעם רעוויזיאָניסטישען צו דעם בלאָק זאָלען געהערען: פּוילען, פראַנקרייך, טשעכיען, רומעניען. בענעש זאָל פון גענף פאָהרען קיין פּאַריז און פון דאָרט קיין בעלגראַד און אַטען ווייל אויך גריכענלאַנד זאָל אַריינגעצויגען ווערען אין דער פּאָליטישער אַקציע.

גענעראַל גורעצקי
קאָנפערירט מיט'ן פראַנצויזישען פינאַנץ-מיניסטער

פּאַריז, 2. (ספּ. טעל.) היינט האָט זיך דער פּרעזעס פון „באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ" געזעגענט מיט'ן פראַנצויזישען פינאַנץ־מיניסטער רעינאָ און מיט דעם גובערנאַטאָר פון דער פראַנצויזישער מלוכה־באַנק, מאָרע.

רומענישע סטודענטען טרעטען ווידער אַרויס געגען יודען

בוקאַרעשט, 2. (יט"א טעלעגראַפיש) אין שטעטעל דראַלא איז פאָרגעקומען אַ סטודענטען קאָנגרעס. דער קאָנגרעס איז פאַריבער רוהיג. נאָכ'ן קאָנגרעס האָבען זיך די סטודענטען געלאָזט אין גאַלאַץ און אויף די גאַסען גענומען פערטשעפען די אַדורכגעהענדע יודען, בשכנות פון דעם לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע האָבען די סטודענטען איינגעאָרדענט אַ מיטינג און געמאַכט פיינדליכע אויסרופען אויפ'ן אַדרעס פון די יודען די יודען האָבען זיך בעהאַלטען אין די הייזער און געסען זיינען געוועלבער, אָבער די כוליגאַנישע סטודענטען האָבען אויסגעהאַקט די שויבען. פּאָליציי איז געקומען צוריקגעשטעלט די אָרדנונג און אַרעסטירט עטליכע סטודענטען.

אויסערן-קאָמיסיע פון רייכסטאַג
עמפּפעהלט אנצונעהמען מיטלען געגען פּוילען

בערלין, 2. (טו) די אויסערן־קאָמיסיע פון רייכסטאַג האָט אָנגענומען עטליכע בעשלוסען וועגען די געשעהענישען בעת די וואַהלען אין פּוילען. די אויסערן־קאָמיסיע האָט אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, אַז ס'ווערט אויסגעדריקט די אויפרעגונג צוליב די געוואַלדטאַטען געגען די דייטשען, וועלכע איז אַ פערגוואַלדיגונג פון רעכט אין מינדערהייטס־טראַקטאַט, די דייטשע מינדערהייט איז בערויבט פון אַלע רעכט און איז שוצלאָז. פון דער רייכס־רעגירונג ווערען ערוואַרט מיטלען, אַז פּוילען זאָל געצוואונגען ווערען צו ענדערען איהר קורס, די שולדיגע זאָלען בעשטראָפט ווערען און די געליטענע זאָלען בעקומען ענטשעדיגונג.

די דייטש־נאַציאָנאַלע האָבען דאַן פערלאַנגט, אַז דייטשלאַנד זאָל נישט אונטערשרייבען דעם דייטש־פּוילישען ליקווידאַציע־אָפּמאַך, און איבערצו־רייסען אַלע אונטערהאַנדלונגען וועגען אַ האַנדעלס־אָפּמאַך.

מעגליכקייט, אַז דער פראַנצויזישער קאַבינעט זאָל דימיסיאָנירען
באַנקראָטען און בערזע-סקאַנדאַלען הערען נישט אויף

פּאַריז, 2. (אטע) „זשורנאַל" נאָטירט אַ רייהע קלאַנגען וועגען רייבונגען אין פראַנצויזישען קאַבינעט. דער האַנדעלס־מיניסטער פלאַנדען האָט צוזאַמען מיט'ן אַרבייטס־מיניסטער פערנאַ און דעם נייעם יוסטיץ־מיניסטער שעראָן האָבען געדראָהט זיך אָנצוזאָגען אין דעמיסיע. די לאַגע איז זעהר אָנ־געשטרענגט. דער קאַבינעט לעבט איבער אַ שאַרפען איגערליכען קריזיס, וועלכער קע ןזיך ענדיגען מיט אַ פאָרמעלען קריזיס. דער קאַבינעט זאָל שוין דעמיסיאָנירען אויף דער דאָנערשטאָגדיגער זיצונג פון סענאַט.

די אַלגעמיינע פּאָליטישע לאַגע פערשאַרפט זיך נאָך דערמיט וואָס די ווייטערדיגע באַנקראָטען און בערזע־סקאַנדאַלען הערען נישט אויף.

פּראָצעס פון 22 קאָמוניסטען
דעמאָנסטראַציעס אין געריכטס-זאַל; אורטיילן פון 2 ביז 7 יאָהר

שעדלעץ, 2. (טעלעפאָניש) זייט 3 טעג קומט דאָ פאָר אַ פּראָצעס פון 22 פערזאָן וועלכע זענען בעשולדיגט אין געהערען צו דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי.

בעת די פערהאַנדלונגען האָט די פּאָליציי געמוזט עטליכע מאָל אַרויספיהרען די בעשולדיגטע פון זאַל, וועלכע האָבען געמאַכט אַנטי־מלוכהשע אויס־רופען, דעמאָנסטראַציעס, געזונגען דעם אינטער־נאַציאָנאַל און אַזוי ווייטער.

דאָס געריכט האָט אַרויסגעטראָגען אַ ג'אורטייל, לויט וועלכען: פראַנטשישעק מאַטער איז פערמשפּט געוואָרען אויף 7 יאָהר טורמע, מיילעך בורשטין אויף 6 יאָהר און די איבריגע פון 2 ביז 5 יאָהר. פיר אָנגעקלאָגטע זענען פריי־געשפּראָכען געוואָרען.

פּראָקוראָר קרילענקאָ וועט מאַכען סענסאַציאָנעלע ערקלערונגען
אין דעם גרויסען מאָסקווער פּראָצעס

מאָסקווא, 2. (ספּ. טעל.) דער פּראָקוראָר אין דעם גרויסען מאָסקווער פּראָצעס פון דער „אינדוסטריע פּאַרטיי" האָט ערקלערט, אַז ער וועט אַרויסטרעטען מיט סענסאַציאָנעלע איינצעלהייטען אין דער פראַגע פון די בעציהונגען, וועלכע האָבען געבונדען די בעשולדיגטע מיט'ן געוועזענעם פראַנ־צויזישען מלוכה־פּרעזידענט און דעם געוו. פראַנ־צויזישען פּרעמיער פּואַנקאַרע. קרילענקאָ האָט ער־קלערט, אַז ער וועט איבערגעבען דעם געריכט דאָ־קומענטען און בריף וועגען קאָנטאַקט פון די רוסישע פערברעכער מיט די פראַנצויזישע מלוכה־מענער.

מ'האַלט אויך, אַז קרילענקאָ וועט פערעפענט־ליכען די נעמען פון די אַגענטען פון פראַנצויזישען גענעראַל־שטאַב, וועלכע ווערען איצט בעצייכענט נאָר מיט די אותיות „ק" און „ר".

670 מיליאָן דאָלאַר
אויף צו בעקעמפען די אַרבייטסלאָזיגקייט אין אַמעריקע

ניו־יאָרק, 2. (טו) אויף דער געמיינזאַמער זיצונג פון אַמעריקאַנער פּאַרלאַמענט און סענאַט איז פאָרגעלייענט געוואָרען די רעדע פון פּרעזידענט הובער, צווישען אַנדערען האָט זיך פּרעזידענט הו־בער פערגומען מיט דער אַרבייטסלאָזער פראַגע, די רעגירונג האָט אין היי־יעהריגען בודזשעט בע־שטימט אויף עפענטליכע אַרבייטען 520 מיליאָן דאָלאַר און וועט נאָך בעשטימען פון 100 ביז 150 מיליאָן דאָלאַר, ווייטער האָט פּרעזידענט הובער געזאָגט, אַז ס'איז צו ערוואַרטען, אַז דער אַמעריקאַנער בודזשעט וועט זיך שליסען מיט אַ דעפיציט פון 180 מיליאָן דאָלאַר.

עסטרייכער ראַדיקאַלע ציוניסטען
טרעטען אַרויס פון זייער וועלט-פערב.

וויען, 2. (יט"אַ טעלעגראַפיש) דער פערבאַנד פון די ראַדיקאַלע ציוניסטען אין עסטרייך האָט בע־שלאָסען אַרויסצוטרעטען פון וועלט־פערבאַנד פון די ראַדיקאַלע ציוניסטען און צו פערשטענדיגען זיך מיט די רעוויזיאָניסטען וועגען די וואַהלען צום פאָר־שטעהענדען קאָנגרעס און עווענטועלע געמיינזאַמע שריט אויפ'ן קאָנגרעס גופא. זייער אַרויסטריט מאָטיווירען זיי דערמיט, וואָס זיי ווילען נישט טראָ־גען די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר דער טעטיגקייט פון צענטראַל קאָמיטעטען אין אַנדערע לענדער.

איראַקער פּאַרלאַמענט פּראָ-טעסטירט
געגען „פערגוואַלדיגען" די רעכט פון די אַראַבער אין א"י

לאָנדאָן, 2. (יט"א טעלעגראַפיש) די היינטי־גע פּרעסע טיילט מיט, אַז דער פּרעזידענט פון איראַקישען פּאַרלאַמענט האָט צוגעשיקט אַ רע־זאָלוציע וואָס דער פּאַרלאַמענט האָט אָנגענומען, אין דער רעזאָלוציע ווערט פּראָטעסטירט געגען די ציוניסטישע בעמיהונגען צו פערגוואַלדיגען די רעכט פון די אַראַבער אין א"י.

דער וואַהל-קאַמף אין וויי-טשעפּעל

לאָנדאָן, 2. (יט"א טעלעגראַפיש) אין צו־זאַמענהאַנג מיט די ערגענצונגס־וואַהלען אין ווייט־שעפּעל האָט באַלדווין פערעפענטליכט אַ בריף, אין וועלכען ער שטעלט פעסט, אַז די איצטיגע רעגירונג האָט מיט איהר פּאָליטיק אין א"י דערוויזען דאָס זי איז נישט דעצידירט אָפּצוהיטען די פער־פליכטונגען וואָס ענגלאַנד האָט אויף זיך גענומען.

טראַמוויי - שטרייק אין כעמניץ

כעמניץ, 2. (טו) אין כעמניץ האָט היינט אויסגעבראָכען אַ טראַמוואַי־שטרייק. קיין איין וואָ־גאָן איז נישט אַרויס אין גאַס.

אין פערלויף פון טאָג זענען פאָרגעקומען צו־זאַמענשטויסען פון די שטרייקענדע אַרבייטער מיט דער פּאָליציי. ס'זענען פערהאַן פיל פערוואונדעטע.

פּראָפ. ווייצמאַן וועגען זיינע אונטערהאַנדלונגען
מיט דער ענגלישער רעגירונג

לאָנדאָן, 2. (יט"א טעלעגראַפיש) אין פּאַרק פינסבורי איז פאָרגעקומען אַ גרויסע ציוניסטישע פאָלקס־פערזאַמלונג אויף וועלכער ס'איז אַרויסגע־טראָטען פּראָפ. ווייצמאַן. ער האָט איבערגעגעבען וועגען זיינע אונטערהאַנדלונגען מיט דער ענגלי־שער רעגירונג און האָט ערקלערט אַז די יודישע אַגענץ וועט קיינמאָל נישט אַקצעפּטירען דעם ווייס־בוך און זי וועט טון אַלץ כדי צו זיכערען אַז דער מאַנדאַט זאָל אויסגעפיהרט ווערען.

רעדענדיג וועגען זיך האָט פּראָפ. ווייצמאַן ער־קלערט, אַז ער וועט אומבעדינגט רעזיגנירען און האָט געוואונשען אַז זיינע נאָכפאָלגער זאָלען האָבען ווייניגער ענטוישונגען ווי ער האָט געהאַט. אָפּ־שטעלענדיג זיך אויף די פאָרשטעהענדע ערגענצונגס פּאַרלאַמענט וואַהלען אין ווייטשעפּעל, האָט פּראָפ. ווייצמאַן געראַטען, אַז די ציוניסטען זאָלען זיך נישט אַנגאַזשירען אינ'ם קאַמף, מיר האָבען פריינד און געגנער אין אַלע פּאַרטייען. צום סוף האָט פּראָפ. ווייצמאַן אויפגעפאָדערט די יודען צו פער־שטאַרקען זייערע שפּענדען פאַר'ן קרן היסוד.

ענגלישע רעגירונג בעקומען אַ מעהרהייט אין פּאַרלאַמענט
ביים אָננעהמען דעם ענגלישען בודזשעט

לאָנדאָן, 2. (ספּ. טעל.) דער ענגלישער פּאַר־לאַמענט האָט אויף דער נעכטיגער זיצונג אָפּגע־וואָרפען די אויסבעסערונג פון די קאָנסערוואַטיסטען און האָט מיט 247 שטימען געגען 214 אָנגענומען דעם פינאַנץ־פּראָיעקט פון דער רעגירונג.

לאָנדאָן, 2. (ספּ. טעל.) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון פּאַרלאַמענט האָט דער אַרבייטס־מיני־סטער פערלאַנגט צו העכערען דעם איצטיגען אַר־בייטסלאָזען פאָנד פון 60 מיליאָן פונט אויף 70 מיליאָן. דער קאָנסערוואַטיסט בעטערטאַן האָט פאָר געלעגט צו פערקלענערען די הוספה מיט אַ מיליאָן פונט, די ליבעראַלען וועלען אָבער שטימען פאַר דער רעגירונג אַזוי אַז דער אויסגאַנג פון דער אָפּשטימונג וועט זיין פאַר דער רעגירונג אַ גינסטיגער.

היינט און פאָלג. טעג!
גרעסטער רוסישער קלאַנג-פילם
רעזשי — STRZYŻEWSKI
„טראָיקאַ"
אין די הויפּט-ראָלען:
OLGA CZECHOWA,
HANS SCHLETTOW
אין בילד ווערט געזונגען דאָס ליד
„Hajda Trojka śnieg puszysty"...
אויסער'ן פּראָגראַם:
רעוועלאַצ'ע-קלאַנג - צונאָבען
אָנהויב אין נעכטיגע טעג 4 נאָכמיטאָג
שבת, זונטאָג און יום-טוב 12 אַ זייגער ביים
פּאָפּולערע פּרייזען.

DR. MED.
L. Pikielny
אוראָלאָג
ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָז און אורין-קראַנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעמט אָן פון 1–12 און פון 4–7 אָוונט.

DR. MED. H.LUBICZ
ספּ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנק־
בעהאַנדלט ווידער אָן
אויף צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 141 32
עמפּפאַנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 זונטאָג
און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

Dr. med.
M. LERNER
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
זאַכאָדניאַ 64, טעל. 113-09
נעהמט אָן פון 3 ביז 5 נאָכמיטאָג.

Dr. med.
H. Krauskopf
אַקושעריע- און פרויען-קראַנקהייטען
זגיערזשער 16, טעל. 113-47
נעהמט אָן פון 4–7 אָוונט.

פאָלגען
דעם „אומבעקאַנטען בירגער"

אין אַן'אַרטיקעל א. ב, „ליכטיגערע אויסזיכטען" שרייבט ד"ר י. סהאָן:

אונזערע לעצטע וואַרשעווער ידיעות וועגען אַ געוויסען מילדערען און פרידליכערען שטראָם, וועלכער זאָל נעהמען הערשען אין דער סאַנאַציע, האָבען בעגעגענט אין דער אָפּאָזיציאָנעלער פרעסע אַ געוויסען אומצוטרוי און זענען אַפילו בעצייכענט געוואָרען אַלס „פרומע" וואונשען. מיר נעהמען אָן די דאָזיגע בעשטימונג פשוט דערפאַר, ווייל מיר זענען זיך גערן מודה אין דער דאָזיגער „פרומקייט" און אין די דאָזיגע „וואונשען". מיר ווינשען באמת אמשטאַרקסטען אַז אין פוילען זאָל ענדליך אָנהויבען הערשען א פרידליכע שטימונג אויף ביידע פראָנטען.

סוביעקטיוו האָבען מיר די פולע פערשטענדניש און מיטגעפיהל פאַר די, וועלכע פיהלען זיך בע'עוולהט. פונקט אַזוי פיהלען מיר לעבהאַפטיג די אויפרעגונג פון יענעם טייל געזעלשאַפט, פאַר וועלכען בריסק איז געווען א שווערע איבערלעבונג.

אָבער נישט קוקענדיג אויף דעם אַלעם, ווינשען מיר מיט'ן גאַנצען האַרץ, אַז אין פוילען זאָל זיך ענדליך אָנהויבען אַ פעריאָד פון רוהיגער און באמת שאַפענדיגער אַרבייט. און דאָס פשוט אין אינטערעס פון „יענעם דריטען", וועלכער וועט אין די אייביגע מחלוקות אין די ריקזיכטסלאָזע אַטאַקעס און נקמה־רעוואַנשען נישט קאָנען לעבען.

„דער אומבעקאַנטער בירגער" האָט זיינע טאָג־טעגליכע דאגות, און ער ווענדט זיך צו די, וועלכע וואָלטען איהם געקאָנט העלפען, אָבער יענע האָבען פאַר איהם נישט קיין צייט און נישט קיין געדולד, ווייל זיי זענען פערנומען אָדער מיט אָנגריפען אָדער מיט קאָנטער־אַטאַקעס. אָבער ס'איז געקומען אַזאַ מאָמענט, ווען דער דאָזיגער רוהיגער מענש, קאָן מעהר נישט וואַרטען מיט זיינע שווערע זאָרגען. די ווירטשאַפטליכע לאַגע האָט זיך אַזוי פערשאַרפט, אַז ס'איז שוין דערגאַנגען אין די ברייטסטע שיכטען צו אָרימקייט און פון אַזאַ אָרימקייט ביז צו פולשטענדיגען דלות איז בלויז איין שריט. אמת, אַ גרויסער טייל פון דאָזיגען עקאָנאָמישען קריזיס טראָגט אַן'אַלוועלטליכען כאַראַקטער און איז נישט קיין „לאַנד־אויסאַרבייטונג", אָבער ס'איז פערהאַן א סך גוים וועלכע מ'וואָלט געקאָנט לינדערן, ווען ד ימלוכה־מאַשין וועט זיך בעוועגען נאָרמאַל און וועט נישט יעדע ווייל פון אַן'אַנדער זייט פערהאַלטען ווערען.

דאָס איז בנוגע די אינערליכע בעדערפענישען.

די אויסערליכע בעדערפענישען רופען נאָך העכער אויב שוין נישט צו א פולשטענדיגען שלום, איז לכל הפחות צו אַ וואָפענשטילשטאַנד, די אַנטי פוילישע פּראָפּאַגאַנדע פון דייטשלאַנד נעהמט אָן דעם כאַראַקטער פון אַ קאָנצענטרירטער אָפענזיווע, און דער אומגליקליכער מזל האָט געוואָלט, אַז די דאָזיגע אַטאַקעס האָבען פון איינוועניג בעקומען אַ בעדייטענדע שטויס־קראַפט. די פערטיידיגונג איז געוואָרען אַלץ שווערער און פאָדערט פאַקטיש אַלע כוחות, און קודם כל די פולע קאָנצענטראַציע פון די כוחות.

דאָס אַלץ פיהרט צו איין ציל: אויפצוהערען די מחלוקות און פיהרען אַ מעגליך פרידליכע אַרבייט.

ס'איז אַזוי געשעהן, אַז דער סיים האָט אַ זיכערע און פעסטע מעהרהייט. די דאָזיגע מעהרהייט וועט וואַהרשיינליך זיין דיסציפּלינירט. אַפילו זעהר דיסציפּלינירט, און וועט געהן — מיר ווילען נישט זאָגען נאָך דער קאָמאַנדע — נאָר נאָך די אנווייזונגען פון א שטאַרקער רעגירונג. געפיהרט פון א שטאַרקער האַנד און — לאָמיר אַזוי אָננעהמען — זייענדיג צילבעוואוסט, וועט אָט די מעהרהייט קאָנען דערגרייכען בעדייטענדע רעזולטאַטען. נאַטירליך אויב זי וועט נישט ווייטער פיהרען דעם רעזשים פון אַ האַנד אין אַן'אייזערנער הענדשקע, וואָס איז געווענדעט געגען נישט בעליבטע אָדער פערהאַסטע פערזאָנען און גרופּען. דאָס הייסט, אויב זי וועט פון מיליטערישען ריגאָר איבערגעהן צו ציווילע און ציוויליזירטע רעגירונגס־פאָרמען. ביי אָט די פאָראויסזעצונגען וועט די מעהרהייט אינאיינעם מיט דער רעגירונג קאָנען אויפטון אַ מאַסע וויכטיגע און קלוגע זאַכען.

צו אַזעלכע אויפטון דאַרף מען דערלאָזען. נאָך מעהר — מ'דאַרף דאָס פערלייכטערען. די אָפּאָזיציע דאַרף איהר אויסערגעוועהנליך שווערע און האַרבע אויפגאַבע אויספיהרען אין אַן'ענטשידענער, אָבער צוגלייך פולקאָם זאַכליכער און רוהיגער פאָרם.

מ'דאַרף באמת פון צייט צו צייט פרעגען אַן'עצה ביים „אומבעקאַנטען בירגער". אָט דער זאָגט איצט אַזוי: מיר האָבען אַ שטאַרקע רעגירונג און אַ שטאַרקע פאַרלאַמענטאַרישע מעהרהייט. צי דאָס איז געשאַפען געוואָרען אַזוי אָדער אַנדערש — לאָמיר דאָס לאָזען אָן אַ זייט. לאָמיר זיך רעכענען מיט די פאַקטען און לאָמיר זיך בעמיהען אַרויסצוציהען דערפון וואָס מעהר טובה פאַר דער מלוכה. אַלזאָ — זאָל די דאָזיגע געשלאָסענע מעהרהייט בעווייזען, וואָס זי קאָן.

אַזוי זאָגט אין דער טיפעניש פון געוויסען די געזעלשאַפט. ס'איז צייט, אַז מיר זאָלען די דאָזיגע שטים אויסהערען און פאָלגען.

יודישע געריכטע, יודישע פּראָטאָקאָלען און יודישע פּאָליציאַנטקעס
ווי זעהט עס אויס מיט די יודען אין סאָוויעט־רוסלאַנד?

דער בעקאַנטער זשורנאַליסט בערנאַרד זינגער האָט נישט לאַנג בעזוכט סאָוויעט־רוסלאַנד, ער האָט זיך ביי דער געלעגענהייט ספּעציעל בעקענט מיט די נייע פאָרמען פון יודישען לעבען. אין ראַטען־פערבאַנד און אָט וואָס ער האָט דערצעהלט וועגען דעם לעבען אין אַ פאָרלעזונג, וואָס ער האָט געהאַלטען אין ווילנא:

אין ראַטען־פערבאַנד האָט מען צום לעבען זעהר אַ פשוט'ן צוגאַנג. מען שפּילט זיך נישט אין פּראָבלעמען. איין מאָס איז פערהאַן: וואָס פּראַקטישער און צוועקמעסיגער ערלעדיגען אַן'ענין. ס'דריבער נישט קיין וואונדער, וואָס דאָרט איז נישטאָ קיין ספּעציעלע יודען־פראַגע. עס איז נאָר דאָ די פראַגע, ווי אַזוי אַריינצוציהען אין פּראָדוקטיווער אַרבייט די יעניגע יודען, וועלכע האָבען אַמאָל געצויגען זייער חיונה דער עיקר פון האַנדעל און צוליב דער רעוואָלוציע האָבען זיי פערלוירען דעם באָדען אונטער די פיס.

אויף דעם געביט איז אין ראַטען־פערבאַנד אָפּגעטון געוואָרען זעהר אַ גרויסע אַרבייט. די אַרבייט איז דאָ געגאַנגען אין פערשידענע ריכטונגען. אַ טייל דעקלאַסירטע איז אַריינגעצויגען געוואָרען אין דער פאַבריק, טייל איז איבערגעגאַנגען צו מלאכה און דורך די קוסטאַרישע אַרטעלען, וועלכע ווערען שפּעטער פערגרעסערט און פעראייניגט, וועלען זיי אויך סוף־כל־סוף זיך אַריינגיסען אין דער פאַבריק. אַן'אַנדער טייל איז איבערגעפיהרט געוואָרען אויף ערד.

די קאָלעקטיוויזאַציע אין די יודישע דערפער האָט לכתחילה זיך אָנגעשטויסען אויף אַ שטאַרקען ווידערשטאַנד, שפּעטער אָבער האָבען די יודישע קאָלאָניסטען זיך צוגעפּאַסט צו דער קאָלעקטיוויזאַציע אויך, וואָרום אַ קאָלווירטניק איז אין ראַטען־פערבאַנד פונקט אַזאַ יחסן, ווי אַן'אַרבייטער און פאַר די קינדער פון די קאָלווירטניקעס איז אָפען דער וועג צו אַרבייט און בילדונג. דער דאָזיגער פאַקט האָט טאַקע שלום געמאַכט די יודישע פּוי־ערים מיט די קאָלעקטיוון.

אָבער נישט קוקענדיג אויף אַלע מאָס־מיטלען פון דער ראַטען־מאַכט, זענען נאָך אין די שטעטלעך געבליבען — אמת נישט קיין גרויסע צאָהל — יודישע דעקלאַסירטע, וועלכע קענען זיך שוין נישט צופּאַסען צום אַרומיגען לעבען. די דאָזיגע מענשען מוזען אָנקומען צו קצבה און עס איז זיי נישט מקנא צו זיין. אָבער צי דאַרף מען אין דאָזיגע שטעטלעך אויסבעטען ביים מאַגיסטראַט אַביסעל קויהלען אָדער 3000 גילדען פאַר אַ יודישער שול? אויף די מיטלען פון מלוכה'שען בודזשעט ווערט אויסגעהאַלטען אַ גאַנצע נעץ לעהראַנשטאַלטען אויף יודיש, אָנהויבענדיג פון דער פאָלקס־שול דורך פּראָפעסיאָנעלע אַנשטאַלטען און פּעדאַגאָגישע טעכניקומס ביז צו יודישע אָפּטיילונגען ביי די אוניווערזיטעטען. לעצטענס האָט מען זיך אַרומגעזעהען, אַז מ'דאַרף האָבען אינזשענירען, וואָס זאָלען זיין אויסגעבילדעט אויף יודיש — האָט מען געעפענט אַ פּאָליטעכניקום אויף יודיש מיט אַ בודזשעט פון 900,000 רובעל אַ יאָהר.

אַ חוץ דער שול־נעץ אויף יודיש ווערט די יודישע בעפעלקערונג בכלל בעדינט אויף יודיש. איהר קענט דערלאַנגען אַ בקשה אויף יודיש אַפילו אין מאָסקווער ראַט, און אין די געגענדען מיט אַ קאָמפּאַקטער יודישער בעפעלקערונג האָט איהר יודישע געריכטען, יודישע ראַטען, יודישע אַדמיניסטראַטיווע ראַיאָנען, אַפילו אַ יודישען צירקעל, וואו מ'רעדט מיט אייך יודיש, מ'מאַכט אויף אייך אַ פּראָטאָקאָל אויף יודיש און מ'לייגט אייך אַ יודישען שטעמפּעל. ביי דער געלעגענהייט ווייזט דער רעפערענט דעם עולם אַ גאַנצע סעריע פון געריכטס־אַקטען און פּאָליציייאישע דאָקומענטען, געדרוקט אין יודיש.

וואָס דער יודישיזם האָט זיך נאָר געקענט ווינשען איז אין ראַטען־פערבאַנד מקויים געוואָרען, אָבער דאָרטען ווערט מען דערפון נישט נתפעל. אַז איך האָב דערזעהען אין קאַלינינדאָרף אַ יודישע פּאָליציאַנטין, האָב איך מיינע אויגען נישט געוואָלט גלויבען, איך האָב די בעקוקט פון אַלע זייטען, ווי עפּעס אַ ביינז וואונדער, אָבער די אָרטיגע יודען האָבען זיך בלויז געוואונדערט: וואָס ווערט ער דאָ נתפעל. עס זענען פערהאַן רוסישע, אַרמענישע, פוילישע פּאָליציאַנטינס, נו, זענען אויך פערהאַן יודישע פּאָליציאַנטינס.

יודען אין ראַטען־פערבאַנד ווערען בעהאַנדעלט ווי גלייכע, ווערען בעדינט אויף יודיש נישט צוליב נאַציאָנאַליזם, אָדער, ווייל יודען האָבען עפּעס ספּעציעל גוט געדאַוועט. עס איז קלאָר, אַז פונקט ווי עס איז בעקוועמער און פּראַקטישער צו רעדען מיט'ן רוס רוסיש, אָדער מיט'ן טאָטער — טאָטעריש, אַזוי איז אויך פּראַקטיש און צוועקמעסיג צו רעדען מיט'ן יוד — יודיש. מען טוט יודען אין ראַטען־פערבאַנד קיין טובות נישט. די פאָרמעלע און פּראַקטישע גלייכבערעכטיגונג פון יודען אויף אַלע געביטען פון לעבען איז בלויז אין הסכם מיט'ן גאַנצען לעבענס־סדר אין ראַטען־פערבאַנד און דעריבער איז די לאַגע פון יודען נישט בעסער און נישט ערגער ווי די לאַגע פון אַנדערע בירגער אין לאַנד.

דאָס איז אַ גרויסע מעלה.

געלונגענער טריק פון דער ענגלישער רעגירונג
„דזשואיש קראָניקל" וועגען די אונטערהאַנדלונגען מיט דער יודישער אַגענץ

לאָנדאָן, (יט"א) אין לייט־אַרטיקעל אין דער „דזשואיש קראָניקל" ווערט געזאָגט, אַז די קאָנפערענצען צווישען דער רעגירונג און דער יודישער אַגענץ קענען בעטראַכט ווערען אַלס געלונגענער טריק מצד דער רעגירונג. די פאַרבערייטונגען מצד דער פּאַלעסטינער אַדמיניסטראַציע צו פערעפענטליכען נייע פעראָרדנונגען אין הסכם מיט די הויפּט־פּרינציפּען פון „ווייס־בוך", בעווייזען אונז צווידייטיג, אַז די רעגירונג האָט נישט בדעה צו ענדערען די פּאָליטיק לטובת דעם יודישען פאָלק. דאָס אָפּהאַלטען די קאָנפערענצען איז, לויט דער מיינונג פון „דזשואיש קראָניקל" נאָך איין רינג אין דער קייט פון טעותים, וואָס זענען בעגאַנגען געוואָרען דורך דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אונטער דער אָנפיהרערשאַפט פון ד"ר ווייצמאַן, בעת פעליקס וואַרבורג האָט זיין דימיסיע אַלס פּרעזעס פון אַדמיניסטראַטיווען ראַט פון דער יודישער אַגענץ בעטראַכט אַלס אַן'ערנסטע זאַך און דעם אַמט האָט איבערגענומען אַ פּראָוויזאָרישע לייטונג, איז ד"ר ווייצמאַנס רעזיגנאַציע געווען אַ דיפּלאָמאַטישער שריט, וועמענס ערנסטער פּועל־יוצא איז געווען דאָס בעזייטיגען וואַרבורג'ען.

דער פערזיי־שטח אויף די יודישע פעלדער אין רוסלאַנד
האָט זיך פערגרעסערט אויף 50 פּראָצענט

מאָסקווע, (יט"א) דער הערבסט־פערזייה אויף די יודישע פעלדער אין קרים איז אויסגעפיהלט געוואָרען אויף 99.1 פּראָצ. עס איז פערזייט געוואָרען אויפ'ן ווירטשאַפטליכען אופן דורכ'ן „אַגראָ־דזשאָינט" פאַר די נייע קאָלאָניסטען פון הייניגען יאָהר און פון קומענדיגען יאָהר אַרום 38 טויזענד העקטאַר, און די אַלטע קאָלאָניעס איבער 21 טויזענד העקטאַר. צוזאַמען 58 טויזענד 328 העקטאַר. אויף די אוקראַינער יודישע פעלדער האָט מען פערזייהט 41 טויזענד 881 העקטאַר, אנשטאָט די 54 טויזענד 342 העקטאַר, וואָס איז אָנגעמערקט געוואָרען לויט'ן פּלאַן ד. ה., אַז דער פּלאַן איז אויסגעפיהלט געוואָרען אויף 77 פּראָצ. צוזאַמען איז אין הערבסט פערזייט געוואָרען 100 טויזענד 209 העקטאַר, אָדער 81.4 פּראָצענט פון דעם אָנגעמערקטען פּלאַן.

אין פערגלייך מיט'ן פאָריגען יאָהר האָט זיך דער פערזיי־שטח פערגרעסערט אויף העכער 41 פּראָצענט. דער פערזיי־שטח פון די ווינטער־קולטורען אין קרים האָט זיך פערבעסערט אויף כמעט 100 פּראָצענט (58 טויזענד העקטאַר, היי־יאָהר, לגבי 28 טויזענד פאָריגעס יאָהר).

גרויסע אויסזיכטען פאַר דער ענטוויקלונג פון ארץ־ישראל
רעדע פון הויך־קאָמיסאַר טשענסעלאָר

ירושלים, (יט"א) בעת די פייערליכקייטען פון עפענען די גרויסע נאַפט־באַסיינס פון דער „שעל אייל קאָמפּאַני", האָט געהאַלטען אַ רעדע דער הויך־קאָמיסאַר סער טשענסעלאָר, ערקלערענדיג, אַז דער גרעסטער טייל נאַפט פון איראַק וועט געצויגען ווערען דורך ד ירדהערען קיין חיפה. די גרויסע באַהן־ליניע חיפה—באַגדאַד וועט פערבינדען מעסאָפּאָטאַמיע, נישט בלויז מיט'ן מערב, נאָר אויך מיט פּערסיען. דער פּערסישער שאַך פיהרט שוין איצט דורך פאָרשונגען וועגען דער מעגליכקייט פון פעראייניגען די פּערסישע באַהן־ליניע מיט דער ליניע באַגדאַד־חיפה. לויט דער מיינונג פון סער טשענסעלאָר וועט חיפה ווערען דער גרעסטער פּאָרט פון מיטעללענדישען ים און דער מיטעל פונקט פון פונאַנדערטיילען די נאַפט־ראָפע. די נייע באַסיינס פערנעהמען אַ שטח פון 25 אַקר און קענען אַריינעהמען 6 מיליאָן גאַלאָנען.

דער פאָרגעזעהענער פערבאָט פון פרייען ערד־האַנדעל אין א"י

ירושלים, (יט"א) דער „דבר" בעשטעטיגט די ידיעה פון יט"א אין וועלכער עס איז מיטגעטיילט געוואָרען וועגען די פאָרגעברייטע פעראָרדנונג, וואָס זעהט פאָר אַ פערבאָט פון וועלכע עס איז טראַנזאַקציעס פון ערד־קויף אָהן אַ ספּעציעלער ערלויבעניש פון הויך־קאָמיסאַר. דער „דבר" מאַכט דערביי אויפמערקזאַם, אַז אַזאַ געזעץ עקזיסטירט שוין זייט דאָס יאָהר 1921 און איז נוגע טראַנזאַקציעס פון העכער 30.000 דונאַם באָדען. דאָס דאָזיגע געזעץ איז אָבער געוואָרען צוריקגעצויגען צוליב אַן'אינטערווענץ מצד די אַראַבישע פיהרער, דערין אויך פיל מיטגלידער פון העכסטען מוזולמענישען ראַט.

אַ פערבאַנד פון פוילישע יודן אין ווין

ווין, (יט"א) דאָ איז פאָרגעקומען אַ זיצונג צו וועלכער עס זענען געקומען פאָרשטעהער פון די פעראיינען, לאַנדס־מאַנשאַפטען און אינסטיטוציעס: „נאָרד־אָסט", „יד־חרוצים", „מקור־חולים", „פוסטאַטשער", „זבאַרזשער", פערבאַנד פון די יודישע סטודענטען פון פוילען, „מזרחי" און אַנדערע מיט'ן צוועק צו גרינדען אַ פערבאַנד פון פוילישע יודען אין ווין.

ד"ר וואָלף האָט געעפענט די זיצונג אונטערשטרייכענדיג די נויטווענדיגקייט פון אַזאַ פערבאַנד, וועלכער דאַרף רעפּרעזענטירען די אין ווין פערהאַנענע יודישע אָרגאַניזאַציעס פון פוילישע בירגער, כמעט אַלע רעדנער האָבען מסכים געווען מיט די אויספיהרונגען און עס איז געוועהלט געוואָרען אַ קאָמיטעט, וועלכער דאַרף אָנפיהרען מיט דער טעטיגקייט ביז עס וועט זיך קאָנסטיטואירען די גרינדונגס־פערזאַמלונג פון פערבאַנד. ביי דער גרינדונגס־פערזאַמלונג וועט אויך זיין אַ פערטרעטער פון פוילישען קאָנסולאַט.

דאָס בלוט איז נישט יודיש
אַ יוד וויל נישט ראַטעווען זיין לעבען דורך בלוטטראַנספוזיע

לאָנדאָן, (יט"א) די לאָנדאָנער צייטונגען טיילען מיט וועגען פאָלגענדען זאָנדערבאַרען פאַקט:

אין אַ לאָנדאָנער שפּיטאָל ליגט אַ זעהר קראַנקער יוד, וועמענס איינציגע רעטונג קען בעשטעהן אין בלוט־טראַנספוזיע, די דאָקטוירים האָבען גלייך געבראַכט די פערזאָן, וואָס האָט איינגעשטימט אָפּצוגעבען איהר בלוט פאַר'ן קראַנקען. ווען אָבער דער קראַנקער האָט דערזעהען, אַז דער בלוט־געבער איז נישט קיין יוד, האָט ער ענטשידען ענטזאַגט צו ערלויבען אויף דער טראַנספוזיע, ערקלערענדיג, אַז ער קען נישט דערלאָזען, דאָס אין זיינע אָדערען זאָל פליסען נישט־יודיש בלוט.

Lekarz-dentysta
Stanisław Gelberg
זאוואדזקא 14, טעל. 108-33
נעמט אן פון 10–2 נאכמ. און פון 4–7 אווענט

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואָך
3
יג
כסלו תרצ"א

דעצעמבער
זון-אויפגאַנג 7.15
זון-אונטערגאַנג 3.31

אויסגלייכס-אפמאכע
טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

אברהם בזשעזשינסקי האָט געפיהרט אַ קאָמי־האַנדעל מיט די אויסאַרבייטונגען פון דער פירמע „ב. בידערמאַן" או והאָט אויך געהאַנדעלט מיט זוימוואָל אויסאַרבייטונגען אויף אייגענער רעכע־נונג. אין פעברואַר האָט ער זיך געווענדעט אין געריכט וועגען ערטיילען איהם אַ פראָלאָנגאַציע פון ד יצאָהלונגען. ווען די ווענדונג איז בעהאַנ־דעלט געוואָרען אין געריכט אין מאַי האָט בזשע־זשינסקי פאָרגעשלאָגען, אַז מ'זאָל איהם ערקלערען פאַר באַנקראָט, און דאָס געריכט איז די ביטע איהם נאָכגעקומען.

איצט האָט זיך דער סינדיק געווענדעט אין געריכט, אַז מ'זאָל איהם ערלויבען צו ליקווידירען די חובות אינדיווידועל מיט די קרעדיטאָרען, וועל־כע וועלען בעקומען פון 20 ביז 40 פראָצ. פון זייערע חובות. פיל פון די קרעדיטאָרען זענען דערויף מסכים. דאָס געריכט האָט ערלויבט דעם סינדיק צו רעגולירען די חובות, צאָהלענדיג פון 25 ביז 50 פראָצ. פערש׳ענדיגענדיג זיך אין יעדען פאַל מיט'ן ריכטער־קאָמיסאַר.

* * *

אין יוני איז די פירמע וואָלף ציוק ערקלערט געוואָרען אַלס באַנקראָט. אין אָקטאָבער איז פאָר־געקומען אַ פערזאַמלונג פון די קרעדיטאָרען, אויף וועלכער דער באַנקראָטירטער האָט פאָרגעשלאָגען צו בעצאָהלען 15 פראָצ. פון זיינע חובות אין 3 ראַטעס יעדעס האַלבע יאָהר. דער אָפמאַך איז גע־גען 3 שטימען אָנגענומען געוואָרען. דאַן איז אין געריכט אַריינגעפלאָסען אַן אָנקלאַגע, אַז אַ טייל קרעדיטאָרען האָבען הינטען אַרום בעקומען 50 פראָצ. פון זייערע חובות. דאָס געריכט האָט די אָנקלאַגע נישט בעריקזיכטיגט און דעם אָפמאַך בעשטעטיגט.

א סכסוך צוליב א שלאגבוים

(2) די פירמע שייבלער און גראָהמאַן האַל־טען אין פאַכט ביים מאַגיסטראַט אַ שטיק באָדען, וואָס פערבינדט זייער פאַבריק מיט דער לאָדזשער פאַבריקס־באַהן. איצט, ווען דער קאָנטראַקט ענ־דיגט זיך, האָט זיך די פירמע געווענדעט צום מאַ־גיסטראַט וועגען פערלענגערען דעם אָפמאַך. דער מאַגיסטראַט איז מסכים צו פערלענגערען דעם אָפמאַך אויף ווייטערע 10 יאָהר, ער פער־לאַנגט אָבער, אַז דער שלאַגבוים אויף קילינסקי, ביי דער ראָקאָטשינער, זאָל מעכאַניזירט ווערען, ווייל דער איצטיגער סיסטעם פון אַראָפּלאָזען דעם שלאגבוים מיט'ן האַנד איז נישט גענוג זיכער פאַר די פערבייגעהער. ווייטער פערלאַנגט דער מאַ־גיסטראַט, אַז דער איבעררייס אין דער בעוועגונג ביים מאַנעווירען פון די צוגען זאָל נישט דויערן לענגער ווי 3 מינוט. כדי נישט שטערען די פער־בייגעהער אין די ראָד־בעוועגונג. די פירמע שייב־לער און גראָהמאַן איז אויף די בעדינגונגען איינ־געגאַנגען.

דערשאסען א מיידעל

(2) אין לאַגעוויניצקער וואַלד איז אָנגעשטעלט אַלס וואַלד־וועכטער סטעפאַן וואָזשניאַק, וועלכער וואוינט מיט זיין פרוי און דער 15־יעהריגער שטיף־טאָכטער וולאַדיסלאַווא סאָקאָלסקאַ. נעכטען, ווען זי איז אַליין געווען אין שטוב, זענען צו איהר אַריינגעקומען איהרע בעקאַנטע. דער 17־יעהריגער אייגעניוש קוסי און יעזשי שניידער און האָבען איהר געוויזען אַ רעוואָלווער, וועלכען זיי האָבען געפונען. בעת זיי האָבען מאַניפּולירט מיט'ן רע־וואָלווער, האָט ער פלוצלונג אויסגעשאָסען און וולאַדיסלאַווא איז געפאַלען מיט אַ דורכגעשאָסענעם קאָפּ. די יונגלעך האָבען זיך איבערגעשראָקען און זענען אַרויסגעלאָפען פון שטוב רופענדיג הילף ווען וואָזשניאַק איז געקומען האָט ער שוין גע־טראָפען אַ קאַלטען קערפּער. פּאָליציי האָט אַרעס־טירט בײדע יונגלעך.

קראנקען-קאסע מעג נאר נעמען א האלבען פראצענט
א יאהר פון פערלעגענע חובות

(א) דאָס געזעץ וועגען פערזיכערונג פון קראַנק היים פון 19. מאַי 1920, זעהט פאָר אין אַרטי־קעל 54, אַז די קראַנקען־קאַסעס קענען נעהמען פאַר פערלעגענע אָפּצאָהלען 6 פראָצ. צינזען אַ יאָהר. אָבער אין דער פּראַקטיק האָט די קראַנ־קען־קאַסע גענומען 2 פראָצ. אַ חודש. ד. ה. — 24 פראָצ. אַ יאָהר. פערשידענע סוחרישע און אינ־דוסטריעלער אָרגאַניזאַציעס האָבען צוגעשיקט צו זייערע מיטגלידער צירקולאַרען, אַז זיי זאָלען נישט צאָהלען מעהר ווי אַ האַלבען פראָצ. צינזען אַ יאָהר, און אין פאַל, אויב די פראַגע וועט קומען צום געריכט, זאָלען זיי זיך פערופען אויפ'ן אור־טייל פון העכסטען פערזיכערונגס־אַמט אין טאָרן וועלכער האָט פעסטגעשטעלט, אַז די קראַנקען־קאַסעס קענען נעהמען נאָר אַ האַלבען פראָצענט צינזען אַ חודש.

געגען העכערען דאס דירה-געלד
טרעט ארויס א גרויסע פערזאמלונג פון קליינהענדלער

(—) אין אייגענעם לאָקאַל אויף אָגראָדאָווא 10 איז נעכטען פאָרגעקומען אַ גרויסע פערזאַמלונג פון קליינהענדלער, געווידמעט דער פראַגע וועגען די פערשידענע רעגירונגס־פּראָיעקטען צו העכערען דאָס דירה־געלד.

פּרעזעס ראָזענבערג האָט רעפערירט דעם עווענ־טועלען אינהאַלט פון רעגירונגס־פּראָיעקט און אָנגע־וויזען אויף דער געפאַהר וואָס דראָהט די קליינ־הענדלער, אויב דער פּראָיעקט זאָל אָנגענומען ווע־רען. דער רעדנער האָט אנגעוויזען, אַז אין איצטיגען מאָמענט ווען דער קליינהענדלער איז איבערגעלאָס־טעט מיט שטייערען, מיט סאָציאַלע אָפּצאָהלונגען, אין דער צייט פון ווירטשאַפטליכען קריזיס וואָלט דאָס העכערען פון דירה־געלד געבראַכט די קליינ־הענדלער צו אַ פולשטענדיגער רואין.

אין דעם זין האָט זיך אויך אַרויסגעזאָגט וויצע־פּרעזעס וואָלמאַן און אַ רייה אַנדערע רעדנער.

צום סוף איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע זיך צו ווענדען צו דער ענטשפּרעכענ־דער מאַכט און צו דער האַנדעלס־קאַמער, אָפּצו־האַלטען דאָס פערווירקליכען פון אַלערליי פּראָ־יעקטען וועגען העכערען דאָס דירה־געלד.

היינטיגער קאנצערט פון יודישען נעגער

דער היינטיגער יודישער קאָנצערט פון יו־דישען נעגער, קאַנטאָר ה' טוביה הכהן, האָט אַרויסגערופען אַ פּראַאינטערעסירונג צווישען די מעלאָמאַנען פון דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג אומעטום ווי טוביה הכהן האָט אַרויסגע־טרעטען: אין בערלין, האַמבורג, פראַנקפורט א. א. זענען זיינע קאָנצערטען אַדורך מיט ערפאָלג.

דער פּראָגראַם פון היינטיגען אָוונד בע־שטעהט פון 18 סינאַגאָגאַלע, ווי אויך העבראַאישע און יודישע פאָלקס לידער.

אַקאָמפּאַנירען וועט דער בעוואוסטער פּיאַ־ניסט איגנאַצי וולאַצלאַווסקי.

* * *

דער קאַנטאָר ה' טוביה הכהן האָט נעכטען בעזוכט אונזער רעדאַקציע און דערצעהלט, אַז ער שטאַמט פון אַביסיניען. פון דאָרט איז ער. מיט זיין פאָטער געפאָהרען קיין אַמעריקאַ, ווען ער איז אַלט געווען 3 יאָהר. אין ניו־יאָרק איז פאָר־האַן אַ געמיינדע פון עטליכע הונדערט יודישע נעגערס. די געמיינדע צו וועלכער טוביה געהערט, צעהלט ביז 400 מאַן. בראש פון דער געמיינדע, שטעהט אַ רב אַ מענש מיט אייראָפּאַאישער ביל־דונג, וועלכע קען פליסיג פיל שפּראַכען. די נע־גערס צווישען זיך רעדען אויף זייערס אַ דיאַלעקט, אָבער דער גרעסטער טייל פון זיי רעדען אויך אויף יודיש און טוביה הכהן האָט מיט אונז גע־רעדט אַ שיינעם מאַמע לשון. טוביה האָט געלע־רענט ביי אַ ליטווישען רב און שפּעטער ביי אַ חזן אַ רוסישען יוד. ער פערשטעהט העבראַאיש און זינגט אויך יודישע פאָלקס־לידער. מיט אַ יאָהר צוריק נאָך אַ רייה אַרויסטריטען אין אַמעריקאַ איז ער אַרויסגעפאָהרען אויף אַ טורנעע איבער איי־ראָפּאַ. ער איז שוין אויפגעטראָטען אין בערלין, האַמבורג, פראַנקפורט און אין אַ רייה פּוילישע שטעט.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטש 20

גאַסטשפּילען פון בעריהמטען אַרטיסט פון סטאַניסלאַווסקי'ס קונסט־טעאַטער אין מאָסקווע, פּיסקאַטאָר־טעאַטער אין בערלין, מאָריס שוואַרץ'ס יודיש קונסט־טעאַטער אין ניו־יאָרק

פּאול באראטאוו

היינט, מיטוואָך און דאָנערשטאָג ווערט נישט געשפּילט.

פרייטאָג, דעם 5. און שבת, דעם 6. דעצעמבער, 9 אָוונד פּרעמיערע!

דער פרעמדער

דראַמע אין 4 אַקטען פון יעקב גאָרדין.
די הויפּט־ראָל „דער פרעמדער" —
פּאָול באַראַטאָוו.

שבת, דעם 6. דעצ. 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזען פון 80 גר. אָן

הינקעמאן

טראַגעדיע אין 4 אַקטען פון ערנסט טאָלער.
הויפּט־ראָל „הינקעמאַן" — פּ. באַראַטאָוו

עס נעהמען אָנטייל פּרויען: מ. ראָזען, ד. האַלפּערן, ש פּלאָום, י. פּלאָום, ס. פּאָז־נאַנסקאַ. מענער: מ. אייזענבערג, ח. בראַקאַרוז, י. גרינהויז, מ. גורוויטש, י. וויינבערג, מ. מאַקסימאָוו, מ. פּאָזנאַנסקי, א. קורץ, ה. פּלוים. סופלאָר מ. אייזענבערג

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון „פילהאַרמאָניע".

רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע

היינט דעם 1 דעצעמבער הויבט זיך אָן די רעגיסטראַציע אויף דרינגענדע שטיצע פאַר נאָוועמ־בער פאַר אַרבייטסלאָזע, וועלכע האָבען בעקומען שטיצע פאַר אָקטאָבער און אויך פאַר די אַרבייטס־לאָזע, וועלכע האָבען שוין אויסגעשעפּט אַלע ראַטעס פון שטיצע אין אָקטאָבער.

די רעגיסטראַציע קומט פאָר אין לאָקאַל פון אונטערשטיצונגס־אַמט פאַר אַרבייטסלאָזע אויף דע־דער גאַס פון 28 פּולק. קאַנ. שיסער 32 פון 9 ביז 2 ביי טאָג לויט פאָלגענדען סדר:

מיטוואָך, דעם 3. דעצעמבער
K L Ł
דאָנערשטאָג, דעם 4. דעצעמבער
M N O
פרייטאָג, דעם 5 דעצעמבער
P R S
שבת, דעם 6. דעצעמבער
T U W Z Ż

שטאט-פרעזידענט קראנק
אויף גריפע

(ב) נעכטען איז קראַנק געוואָרען אויף גריפּע דער שטאָט־פּרעזידענט זשעמענצקי, עס פערטרעט איהם דער לייטער פון דער שטייערן אָפּטיילונג לאַווניק קוק.

נאָך אַ קראַנקהייט, וואָס האָט געדויערט עטליכע טעג, האָט אָנגעהויבען אַמטירען וויצע־פּרעזידענט ראַפּאַלסקי.

פון שטעט-פערבאנד

(ס) מאָרגען הויבט אָן אין וואַרשא איהרע זיצונגען די פערוואַלטונג פון פערבאַנד פון די פּוילישע שטעט, צו די זיצונגען דאַרפען פון לאָדז אַרויספאָהרען פּרעזידענט זשעמענצקי וועלכער איז איצט קראַנק, וויצע פּרעזידענט ראַפּאַלסקי און לאַווניק א. יאַעל, אויף דער זיצונג וועלען בע־האַנדעלט ווערען אַ רייה וויכטיגע פראַגען צוו. אַנד. וועגען פּראַאיינהייטליכען די מאָרשרוטען וועגען דער בעפעלקערונגס־בעוועגונג. וועגען דער לאָדזיגער פראַגע דאַרף בקרוב ערשיינען אַ פער־אָרדנונג פון מלוכה־פּרעזידענט.

דעם רעפעראַט וועגען דער פראַגע האָט איבערגענומען לאַווניק א. יאַעל.

יוד. אַרטיסטען־פאַריין אין פּוילען
דירעקטאָריום
פון די פאַריינס־טעאַטערן

בעפולמ. דיר. פאַר לאָדז: שמאַק־פעדער. רעזשיסער: א. בעומאַן

לאָדז. יוד. קאַמער־טעאַטר
ביליגער איז ווייטער זאל
„מאַנופּייפעל זאַוואַדניאַ 43"
„ארט"
קונסטל. רעזשיסער:
משה בראדערזאָן.

היינט, מיטוואָך — 1 פאָרשטעלונג
אָנהויב 9.15 אין אָוונט
פּאָפּולערע פּרייזען פון 80 גר. אָן

אויפן הימל איר'ד

אין 2 טיילען, 14 בילדער.

נומערן: 1) קלויזניקעס, 2) דאָס ליד פון די מיר ער, 3) אויפ'ן דאָרף, 4) שלום־בית, 5) נסא־שטענדריק, 6) אויפ'ן „דעפּאָ", 7) אויפ'ן וועג קיין בית־לחם. 8) נאָך האַלבע נאַכט. 9) „לאָזטרדאַקעס", 10) ביים מאַמשאָווער, 11) מאַנאָלאָג, 12) העלבסט־טאַנגאָ, 13) יודישע ראַפּסאָדיע, 14) אויפ'ן הימל אַ יריד.

אַנסאַמבל לויט'ן א. ב. פּ ר ו י ע ן: זיסעל־גירל, מ. דאַלסקאַ, לאַלאַ זילבערמאַן, שיינע מרים, מאַשע פּעטערמאַן, אלאַ שליפּקאָוויטש. מענער: שמואליק גאָלדשטיין, שמעון דזשיגאַן, מאָטעל קאָן יעקב ריינגלאַס, ישראל שומאַכער, י. שיפער.

דעקאָראַציעס: מ. בראָדערזאָן, ל. גאָלדמאַן, שגם גאָן, מוזיק: ה. רובין, א. בייגעלמאַן און פּאָלקס־מאָטיוון דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: י. ברוינער, טענץ איינגעשטעלט דורך איראַנאַ פּרושיצקאַ. מוזיק־לייטער — ה. רובין, רעזש — דזשיגאַן, שומאַכער בינע־אינספּעקטאָר — מ. קאָן, ליכט־עפעקטען — יעראָז.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון 11 — 2 ביי טאָג און פון 5 אָוו. שבת און יום־טובים אַ גאַנצען טאָג.

צוריק פון אַ ראווער-רייזע איבער אייראפּאַ

זלמן וואַלינסקי

אין יוני זענען פון ביאַליסטאָק אַרויסגעפאָהרען אויף ראָווערען צוויי יונגע-לייט יודקאָווסקי און זלמן וואַלינסקי, מיטגלידער פון „יודישען ספּאָרט קלוב" אין ביאַליסטאָק. זיי האָבען געזאָלט אַדורכ-רייזען פּוילען, טשעכאָסלאָוואַקיען, עסטרייך, שווייץ פראַנקרייך, ענגלאַנד, האָלאַנד און פון דאָרט דורך דייטשלאַנד — צוריק קיין פּוילען.

זיי זענען צוזאַמען אַדורכגעפאָהרען פּוילען, טשעכאָסלאָוואַקיען, עסטרייך און דאָרט זיך צעשיידען. יודקאָווסקי איז מיט 2 חדשים צוריק שוין צוריקגעקומען און וואַלינסקי פאָהרט אַהיים ערשט איצט. וואַלינסקי איז פון עסטרייך אַוועקגעפאָהרען קיין ליכטענשטיין אין דער שווייץ, פון דאָרט קיין פראַנקרייך, בעלגיען, האָלאַנד, דייטשלאַנד און פּוי-לען. קיין ענגלאַנד האָט וואַלינסקי נישט געקענט פאָהרען, ווייל ער האָט נישט בעקומען קיין וויזע. אויף זיין רייזע, האָט זיך וואַלינסקי בענוצט מיט עספּעראַנטאָ. זיין רייזע, וועלכע איז געווען אויס-גערעכענט אויף 6 חדשים, האָט ער איצט פאַרענ-דיגט און פאָהרט איצט אַהיים קיין ביאַליסטאָק.

נעכטען אָוונט האָט ער זיך פאַרהאַלטען אין „בר כוכבא", וועלכע האָט איהם אויפגענומען אַלס איהר גאַסט.

אַפּטייקען
היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) יאַנקעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9), שטעקעל (לימאַנאָווסקאַ 37), גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטש 4), האַמבורג (גלובנאַ 50), פּאַוולאָווסקי (פּיעטריקאָווער 307), פּיאָטרקאָווסקי (פּאָמאָרסקאַ 91).

געשלאָגען יודישע שילער

אויף פּיעטריקאָווער 249 געפינט זיך אַ פאָלקס שולע וואו אין אָוונט קומען פאַר די ערגענצונגס-קורסען פאַר יוגענדליכע. אויף די אָוונט-קורסען לערנען ביז אַ 200 קריסטליכע שילער און 8 יודישע נעכטען אין אָוונט זענען עטליכע כוליגאַנישע שילער בעפאַלען צוויי יודישע קאָלעגען מאיר קאָזלאָווסקי (פּאָמאָרסקאַ 49) און מאיר פרידמאַן (טאַרגאָווע 49) ביידע צו 17 יאָהר אַלט און זיי מערדעריש צושלאָגען. די שילער האָבען וועגען דעם געמאָלדען דעם לייטער פון די אָוונט-קורסען און אַ פּאָליציאַנט, וועלכער האָט געגען די שלעגער צוזאַמענגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל.

„דער קאָאָפּעראַטאָר"

עס איז ערשינען דער 12-טער נומער פון דעם פּאָפּולערען קאָאָפּעראַטיווען-זשורנאַל, אָרגאַן פון דעם „אַלגעמיינעם קאָאָפּעראַטיוון-פאַרבאַנד אין לעמבערג" „דער קאָאָפּעראַטאָר" מיט דעם פאָלגענדען אינהאַלט:

אויפ'ן סדר-היום: 1) צו דער בענייטער אַר-בייט; 2) ערב דער יעהרליכער קאָנפערענץ; אַרום דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָאָפּעראַציע-בעוועגונג; אויפ'ן מאַרגינאַז פונ'ם עקאָנאָמישען קריזיס — ד"ר ב. פלינקער; וואָס אין האַרץ — דאָס פון דערפען (פעלי-עטאָן) — י. וואַק; די יודישע קרעדיט-קאָאָפּע-ראַציע אין רומעניען — א. ר.; די קרעדיט-קאָאָפּע-ראַציע אין דעם אינטערנאַציאָנאַלען קאָאָפּעראַטיוון פאַרבאַנד — אַ. זאַבאָרסקי; פון דער בעוועגונג; פון באַנק-וועזען.

פון לעגיאָן א. נ. פּולקאָווניק בערעק יאָסעלעוויטש
(קאָמוניקאַט)

די פאַרוואַלטונג פון לעגיאָן האָט זיך קאָנס-טיטואירט אויף פאָלגענדען אופן:

פּאַרזיצענדער ה' יאַראָטשינסקי, וויצע פּאַרז. אינזש. מאַהלער, וויצע פּאַרז. דיר. קיסטענבערג, סעקרעטאַר אינזש. זיפּלינסקי, פאַרוואַלטונגס-מיט-גלידער די ה"ה: דיר. פרושיצקי, מאַגיסטער קאָ-כאַנסקי, קאַנדידאַטען: ה"ה אבראַמאָוויטש, סאָלאָ-מאָן, ס'ניטאַר-שעף: ד"ר ז. ראַקאָווסקי. אין דער פינאַנץ-קאָמיסיע, וועלכע האָט די אויפגאַבע צו שאַפען די נויטיגע געלד-מיטלען פאַר'ן לעגיאָן, זענען אריין:

ה' דיר. קעסטענבערג אַלס פאָרזיצענדער, דיר. פרושיצקי, מאַגיסטער קאָכאַנסקי, אינזשיניער מאַהלער.

די איבונגען קומען פאָר יעדען מאָנטאָג און מיטוואָך פון 8 ביז 10 אָוונט. קיין נייע אַקטיווע מיטגלידער צו די איבונגען ווערען דערווייל נישט אָנגענומען.

די פּראָטעסט-אַקציע
פון דער ליגע פאַר'ן אַרבייטענדען א"י

נעכטען אָוונט איז אין זאַל פון „התאחדות" פאָרגעקומען אַ פאַרזאַמלונג פון מיטגלידער פון די פּאַרטייען און גרופּען, וועלכע זענען פאַרטרעטען אין דער ליגע פאַר'ן אַרבייטענדען ארץ ישראל. נאָך די רעפעראַטען פון די ה"ה: גרשון ליכטענ-שטיין, יחיאל שאַליט און יצחק גאָלדין איז בע-שלאָסען געוואָרען תיכף צוצוטרעטען צו דער פּראָטעסט פּעטיציע-אַקציע געגען „ווייס-בוך". די אַקציע דאַרף ביז מאָנטאָג פאָלשטענדיג דורכגעפירט ווערען און אָפּגעשיקט ווערען צו דער צענטראַלע קיין וואַרשע. ווי ס'איז פאָראויסצוזעהען, וועט די אַקציע געבען מינימום 50.000 אונטערשריפטען.

קופּאָן
אויף א יורידישער עצה

גילטיג מיטוואָך, דעם 3-טען דעצעמבער

א בעקאַנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין רעדאַק-ציע פון אונזער צייטונג, פּיעטריקאָווער 21.

אינטערעסאַנטען דאַרפען מיטברענגען דעם קופּאָן פון „נייעם פאָלקסבלאַט"
— פון דעם זעלבען טאָג. —

שטעטישע פּאָגאָטאָוויע

(2) דעם פאַרגאַנגענעם חודש איז די לאָדזער פּאָגאָטאָוויע אַרויסגערופען געוואָרען אין 648 פאַלען ד"רונטער ביינאַכט — 215. די פּאָגאָטאָוויע האָט ערטיילט הילף אין 26 פאַלען פון זעלבסטמאָרדען פון וועלכע 5 האָבען זיך פאַרענדיגט מיט טויט, 3 פאַלען פון פאַרסמן זיך מיט אַלקאָהאָל, 4 פאַלען פון חלשען פון הונגער, 31 איבערגעפאָהרענע און 21 מעסער-שטעכערייען.

פאַרשידענעס

(ב) די שטעטישע טראַמווייען האָבען פאַר-עפענטליכט אַ רשימה פון פאַרשידענע זאַכען, וואָס די פּאַסאַזשירען האָבען איבערגעלאָזט אין די וואַ-גאָנען. די פאַרגעסענע זאַכען צוו. וועלכע ס'געפינען זיך בייטעלעך, סאַקוואַיאַזשען, זאָקען, וועקסלען פאַראַסאָלען, ביכלעך, וואַליזקעס אא"וו. אָפּנעמען די זאַכען קען מען אויף טראַמוואַיאָווע 6 יעדען טאָג פון 11 ביז 1.

ראַדיאָ-פּראָגראַם
אויף מיטוואָך ד. 3. דעצעמבער

11,58 צייט-סיגנאַל, 12,05 גראַמאָפאָן פּלי-טען, 13,15 טאָג-פּראָגראַם, קינאָ און טעאַטער רעפּערטואַר, 15,35 סקויטען פּירטעל שעה, 15,50 ראַדיאָ-כראָניק, 16,15 אַ פּירטעל שעה פאַר די יונגנטע, 16,45 גראַמאָפאָן-פּליטען, 17,15 פאָר-לעזונג, 17,45 פּאָפּולערער קאָנצערט, 18,45 פאַר-שידענעס, 19,10 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער. פּראָגראַם אויף מאָרגען 19,25 גראַמאָפאָן-פּליטען, 19,35 ראַדיאָ-זשורנאַל, 19,50 גראַמאָפאָן-פּליטען, 20,00 פאָרלעזונג, 20,15 מוזי-קאַלישער פעליעטאָן, 20,30 פּאָפּולערער קאָנצערט, 21,00 ליטעראַרישע פּירטעל שעה, 21,15 פאָרט-זעצונג פון קאָנצערט, 22,00 פעליעטאָן, 22,15 גראַמאָפאָן - פּליטען, 22,15 קאָמוניקאַטען, טאַנץ-מוזיק.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פאַרקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער
איינענע פּראַצאָווניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: קלאָדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע רעמענען א. ז. וו. נעמט אָן פון 2,30 ביז 4,30 נאָכמ

אַרעסטירט לאָדזער אין קאַליש

(וו) די קאַלישער פּאָליציי האָט אויפ'ן קאַלי-שער וואָקזאַל פאַרהאַלטען די לאָדזער: יעקל כראַוואָסקי (קאַמיענאַ 2) רחל פייגע ראָזענבלום (פּעט-ריקאָווער 85) און יעקל מיכאַלקעוויטש (וואָדנאַ 14) מ'האָט ביי זיי געפינען אַ וואַליזע מיט 50 קילאָ דרוק-זאַכען אויפרופען א. א. וו. נאָכדעם ווי די קאַלישער פּאָליציי האָט פעסטגעשטעלט, אַז זיי זע-נען שוין בעשטראָפט געוואָרען פאַר אַנטי מלוכה-שער טעטיגקייט, האָט מען זיי אַלע דריי אָפּגעשיקט אין קאַלישער טורמע.

זאַל „פילהאַרמאָניע"
טעלעפאָן 21384.

סענסאַציע! עגזאָטיק!
היינט, מיטוואָך, דעם 3. דעצ. 1930, 8.45 אָוונט
נור איין אָוונט
פון סינאַגאָגאַלע שאַפונגען ווי אויך פון העברעאישע און יודישע פאָלקס-לידער
אויספיהרער: איינציגער אין דער וועלט
יודישער קאַנטאָר נעגער
טוביה הכהן
(טענאָר)
ביים קלאַוויר: IGNACY WŁOCŁAWSKI
בילעטען פון 1 זל. ביז 6 זל. צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע-קאַסע טעגליך פון 10.30 פריה ביז 2 אַ זייגער נאָכמיטאָג, ווי אויך פון 4 נאָכמיטאָג ביז 7 אָוונט.

די ברידער-קאַמפעז אין יאָהר 1905 אין לאָדז (11
צום 25-יאָהרצייט פון יענע בלוטיגע טעג

פון דער קירך אין זאַרזשעווו האָט מען אַרויס-געטראָגען די טרומנע פון אַ דערהרגעטען נאַראָ-דאָוויעץ און די לוויה-פּראָצעסיע איז אַוועק צום צמענטאַזש. ווען די גרויסע פּראָצעסיע מיט אַני-אונצעהליגער צאָהל קרענץ איז אָפּגעגאַנגען אַנ'ערך אַ האַלבען קילאָמעטער האָט זיך פון דער ווידזעוו-ער גאַס דערנעהנטערט אַ לוויה פון 2 סאָציאַליס-טען, וועלכע זענען דערהרגעט געוואָרען אויף מי-ליאָנאָווע גאַס.

אין די רייהען פון די נאַראָדאָוועצעס איז מען געוואָרען אונרוהיג. אין דער לופט האָט מען גע-פיהלט אַ קאַטאַסטראָפע. דער מיטלויפער-עולם האָט זיך אָנגעהויבען פונאַנדערצולויפען, אַרויסרופענדיג אַ פּאַניק. די דרייסטערע האָבען אַרויסגענומען רעוואָלווערען, זייענדיג גרייט צו אַ שלאַכט.

ביידע לוויה-פּראָצעסיעס האָבען זיך געטראָ-פען. עטליכע מינוט איז געווען פולשטענדיג רוהיג, די סאָציאַליסטישע לוויה איז געגאַנגען האַרט היני-טער דער נאַראָדאָווישער. לאַנג האָט אָבער די דאָ-זיגע שטילקייט נישט געדויערט. אַ פּראָוואָקאַטאָרי-שער אויסגעשריי — און אין די רייהען איז ענט-שטאַנען אַנ'אונגעהויערער פּאַניק. די רייהען זע-נען צוזאַמענגעבראָכען געוואָרען און אין דעם מאָ-מענט איז איינע פון די טרומנעס אַראָפּגעפאַלען פון די אָרעמס, פון די, וועלכע האָבען זי געטראָגען פון דער טרומנע איז אַרויסגעפאַלען דער בר-מנן. דאָס איז געווען דער פונק וואָס האָט אָנגעצונדען דאָס שרעקליכע פייער. פון אַלע זייטען האָבען זיך דערהערט שאָסען.

אַנ'אמת'ע קאַנאָנאַדע, אַ בלוטיגע שלאַכט האָט זיך אָנגעהויבען אויף דער גאַס. די סאָציאַליסטען זענען איצט אַטאַקירט געוואָרען פון אַלע זייטען. דער קאַמף האָט אָנגענומען דעם כאַראַקטער פון אַ שרעקליכער שלאַכט.

אַ גרופּע נאַראָדאָוועצעס בראש מיט פעליקס בעד נאַרעק האָט אין איין אָרט אָפּגעשלאָגען דעם אַנ-גריף פון די סאָציאַליסטען. אויף דער גאַס זענען געלעגען טויטע און פאַרוואונדעטע, וועגען וועלכע קיינער האָט זיך נישט געזאָרגט. פעליקס האָט גע-נומען זיינע עטליכע מענשען און אָנגעגריפען די סאָציאַליסטען, כדי זיי אַרויסצושטויסען פון דער גאַס. לויפענדיג האָט ער זיך אָנגעשטויסען אויף אַ מענשען, וועלכער איז געלעגען אין מיטען גאַס אָפּ-געהענדיג פון בלוט:

דער פאַרוואונדעטער האָט געקרעכצט:

— חבר, גיט מיר אַביסעל וואַסער. פעליקס האָט אַריינגעקוקט דעם פאַרוואונדעטען אין פּנים און איז געוואָרען שפּראַכלאָז, ער האָט אין איהם דערקענט דעם עסדעקישען פונקציאָנאַר אַבעל.

— אַזוי, דאָס האָסט דו געהייסען מיין ברודער שיסען צו מיר, כדי ער זאָל זיך רעהאַבּיליטירען בנו-גע דעם פאַרדאַכט וואָס איז געלעגען אויף איהם, אַז ער האָט אויסגעגעבען פאַר מיר אייער קאָנספּי-רירטע וואוינונג. געוויס וועל איך דיר געבען וואַ-סער... געוויס... און אין דעם אויגענבליק האָט פע-ליקס אַריינגעפּאַקט צוויי קוילען אין אַבעלס פאַר-וואונדעטען קאָפּ.

דער כאַאָטישער קאַמף אויף דער גאַס האָט ווייטער געדויערט, אָבער אַנטיילגענומער זענען אַלץ געוואָרען ווייניגער. ס'האָט זיך דערהערט אַ סיגנאַל פון דער פּאָגאָטאָוויע, דער דאָקטאָר מיט די סאַני-טאַרען האָבען אָנגעהויבען צו מאַכען דעם סך-הכל פון דער בלוטיגער שלאַכט. דער דאָקטאָר איז צו-געגאַנגען צו אַ קרעכצענדער פרוי און פעסטשטע-לענדיג איהר שווערען צושטאַנד האָט ער בעפוילען זי אַריינצונעהמען אין דער קאַרעטקע. אין דעם זע-גען פאַר די אויגען פון דאָקטאָר אויסגעוואַקסען 3 מענשען מיט רעוואָלווערען אין האַנד.

— ה' דאָקטאָר, דאָרט ליגט א גוסס'ער חבר.

— גוט, מיר וועלען זיך ערלעדיגען מיט דער שווער-פאַרוואונדעטער פרוי און מיר וועלען געהן ווייטער.

— מיר פאָדער'ען קודם כל צו העלפען אונזער חבר, די פרוי קען אַביסעל וואַרטען, און איידער דער דאָקטאָר האָט בעוויזען צו פּראָטעסטירען האָ-בען די פאַרשוינען געכאַפּט דאָס בעטעל, אויף וועל-כער ס'איז געלעגען די פרוי, זי אַראָפּגעלעגט אויף דר'ערד אַרויפגעלעגט זייערס אַ פאַרוואונדעטען חבר אַריינגעשטעלט אין דער קאַרעטקע און גלייך אַוועק-געפאָהרען אין שפּיטאָל.

מיט דריי-הונדערט מעטער ווייטער איז גע-שטאַנען אַ צווייטע קאַרעטקע, אין וועלכער מ'האָט אַריינגעטראָגען צוויי פאַרוואונדעטע מאַנסטערשויגען פּלוצלונג זענען דאָ אויך צוגעלאָפען עטליכע מאַנס-פּערשוינען.

— חברים, דאָס זענען נאַראָדאָוועצעס. דער'-הרגענען זיי.

— אַזוי טאָר מען נישט טון, די פאַרוואונדעטע מוזען בעקומען הילף.

— מיר טוען דאָסזעלבע, וואָס די פאַרשאָלטענע נאַראָדאָוועצעס איך האָב אַליין געזעהען, ווי איינער פון זיי האָט דערשאָסען אונזער פאַרוואונדעטען חבר אַבעל.

איינער פון די סאָציאַליסטען האָט פאַרשטעלט די טיר פון דער פּאָגאָטאָוויע-קאַרעטקע כדי נישט צו צולאָזען די אייגענע חברים צו טון עפּעס שלעכטס די פאַרוואונדעטע. אָבער דאָס האָט נישט געהאָלפען. די עסדעקעס האָבען איינגעהאַלטען די פערד, אַוועקגעשליידערט די סאַניטאַרען און די פאַר-וואונדעטע נאַראָדאָוועצעס אַרויסגעוואָרפען פון דער קאַרעטקע.

אין דעם אויגענבליק האָט אַ נייע רעוואָלווער-קאַנאָנאַדע איבערגעריסען די שטילקייט, מ'האָט גע-שאָסען נעבען דער פּאָגאָטאָוויע-קאַרעטקע, דאָס האָט אַ גרופּע נאַראָדאָוועצעס אָנגעגריפען די סאָציאַליסטען. עס האָט זיך ענטוויקעלט אַ וויל-דער קאַמף וועגען דעם ווער ס'זאָל בעהערשען די פּאָגאָטאָוויע-קאַרעטקע פאַר זיינע פאַרוואונדעטע, די סאָציאַליסטען זענען געצוואונגען געווען אָפּצו-טרעטען און די קאַרעטקע איז צוגענומען געוואָרען דורך די נאַראָדאָוועצעס.

פעליקס איז געשטאַנען אויף דער וואַך, כדי נישט צו דערלאָזען, אַז דער „רויב" זאָל צוגענומען ווערען. דערווייל האָבען זיך אין מיטען גאַס גע-זאַמעלט סאָציאַליסטען און ס'האָט געמאַכט דעם איינדרוק אַז זיי ווילען מאַכען אַ גענעראַל-אַנגריף, כדי צו פאַרענדיגען דעם בלוטיגען טאָג.

די טרומנעס מיט די טויטע זענען דערווייל אַוועקגעטראָגען געוואָרען אויפ'ן צמענטאַזש. אויף דער גאַס זענען געבליבען נאָר די איבערבלייבסעלס פון ביידע צדדים, אין עטליכע מינוט אַרום האָט זיך ווידער ענטוויקעלט אַ שלאַכט, וואָס האָט געדויערט עטליכע מינוט, אויפ'ן שלאַכט-פעלד איז געבליבען אַ שווער-פאַרוואונדעטער פעליקס, וועלכען מ'האָט אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

דער שרעקליכער קאַמף האָט געדויערט דריי פערטעל שעה. אַרום הונדערט פאַרוואונדעטע און 22 טויטע זענען געבליבען אויפ'ן פּלאַץ. די דאָזיגע שלאַכט איז אַריין אין דער געשיכטע אונטער'ן נאָ-מען „זאַרזשעווער שלאַכט".

ס'האָט נישט לאַנג געדויערט און אויפ'ן אָרט איז אָנגעקומען אַנ'אָפּטיילונג קאָזאַקען. די „קעמ-פענדע אַרבייטער-אַרמייען" זענען פאַרשוואונדען געוואָרען פון דער גאַס, נאָר די פּאָגאָטאָוויע-סאַניטאַ-רען האָבען ביז שפּעט אין אָוונט אָפּגעפיהרט די פאַרוואונדעטע אין די שפּיטאָלען. די דערהרגעטע זענען צוגענומען געוואָרען דורך די פאַמיליען-מיט-גלידער. עטליכע טויטע זענען געלעגען אויף דער גאַס ביז צומאָרגענס איינדערפריה.

(פאָרטזעצונג קומט).

נייער פאלקסבלאט

דער יודישער האנדווערקער

נייער פאלקסבלאט

וועכענטליכע אפטיילונג געווידמעט דער יודישער פראדוקטיווער ארבייט

יודישע כאלופניקעס

זייערע וואונשען דארפען קומען צום אויסדרוק אויף דער ווארשאווער אויסשטעלונג

אונטער'ן פראטעקטאראט פון האנדעלס-מיניסטעריום ווערט אין ווארשא אויף יאנואר 1931 י. ארגאניזירט אן אויסשטעלונג פון די כא-לופניקעס אויסארבייטונגען. דאס זאל זיין די ערשטע האנדווערקער-אויסשטעלונג אין פוילען און זי קען פאר'ן פוילישען האנדווערק האבען אן ערשטראנגיגע בעדייטונג. אויף דעם וועג קען די ברייטע געזעלשאפט בעקאנט געמאכט ווערען מיט'ן צושטאנד פון די פוילישע האנדווערקער-אויסארבייטונגען, און די אויסארבייטונגען קענען געפינען פאר זיך נייע געביטען פון אפזאץ אין און מחוץ פוילען.

אין פארשטענדיגונג מיט'ן האנדעלס-מיניס-טעריום האט די לאדזער האנדווערקער-קאמער אנגעהויבען בעמיהונגען, אז דאס לאדזער האנד-ווערקערטום זאל זיך צאהלרייך בעטייליגען מיט עקספאנאטען אויף דער אויסשטעלונג. די אויס-שטעלונג וועט אויך האבען אן אינערליכען ווערט. אויף איהר וועלען דעמאנסטרירט ווערען פארשידע-נע סיסטעמען פון דער ארבייט, וואס הערשען ביי די האנדווערקער און כאלופניקעס, די לוינען, ארבייטס-מעטאדען, ארבייטס-צייט א.א.וו.

אין דער ערשטער רייה איז די האנדווער-קער-קאמער פאראינטערעסירט, אז אויף דער אויס-שטעלונג זאלען צום אויסדרוק קומען די פאכען שניידעריי, שוסטעריי, וועש- און טריקאטאזש-אויס-ארבייטונגען. אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די האנדו.-קאמער אפגעהאלטען א רייה קאנפערענצען מיט די פארשטעהער פון די דערמאנטע פאכען, מיט די צעכען און כאלופניקעס אין לאדז, בזשע-זשין, טורעק, קורנאס.

די בעדייטונג פון די כאלופניקעס אין אונזער ווירטשאפטליכען לעבען איז ביז איצט נישט גע-וועזען גענוג אפגעשאצט, קיינער כמעט האט זיך מיט דער פראגע נישט אינטערעסירט. די אויסשטעלונג וואס ווערט איצט איינגעארדענט אין ווארשא קען ברייננגען אן איבערברוך אין דער ביז-איצטי-גער בעציהונג פון די ספערען, וואס לייטען מיט אונזער ווירטשאפטליך לעבען. לאדז און איהר ראיאן האבען א ספעציעלען אינטערעס פאר דער פראגע און ס'איז דעריבער די דרינגענדע אויפגא-בע פון די כאלופניקעס — יחידים און זייערע טוער — נישט פארזוימען די געלעגענהייט קומען צום ווארט און דעמאנסטרירען זייערע אויפטואען, מעגליכקייטען און פארלאנגען. צו זייערע פאסטו-לאטען וועט מען זיך איצט זיכער צו הערען. דאר-פען זיי דעריבער איצט פארמולירט ווערען.

די יודישע כאלופניקעס האבען זיכער, וואס צו פארלאנגען און דעריבער מוז איצט אויף דער אויסשטעלונג גלייכצייטיג מיט די עקספאנא-טען, וואס וועלען דעמאנסטרירען זייערע דערגריי-כונגען און מעגליכקייטען קומען צום בולטען אויס-דרוק אויך זייערע פאסטולאטען און פארלאנגען און ס'איז דא א האפנונג, אז די פאסטולאטע וועלען אויסגעהערט ווערען און אפשר אויך טייל ווייז רעאליזירט ווערען שוין בלויז דערפאר אליי וואס די פאסטולאטען געהען אויף דער ליניע פון אלגעמיינעם מלוכה-וואוילשטאנד, אויף דער ליניע פון פאַרבעסערען די שווערע ווירטשאפטליכע לאגע פון לאנד.

די יודישע כאלופניקעס און האנדווערקער דארפען די איצטיגע געלעגענהייט נישט ארויסלאזען.

א נמשל.

פראבלעמען פון דער יודישער עקאנאמיק

מעגליכקייטען פון איבערבוי

דאס ארגאניזירען די יודישע עקאנאמיק אויף נייע יסודות שטעלט אונז פאר א רייה פראבלעמען. ערשטענס, די סביבה. אפילו גרויסע, אין זיך גע-שלאסענע עקאנאמישע טעריטאריעס קענען היינט נישט עקזיסטירען אליין פאר זיך. א פשיטא שוין מיר יודען, וואס וואוינען נישט אויף א געשלאסע-נער טעריטאריע און קענען נישט חלומ'ען צו ווערען עקאנאמיש זעלבסטשטענדיג. מיר מוזען אל-זא רעכענען, אז אונזער עקאנאמישע טעטיגקייט זאל בעפרידיגען אויך די הצטרכות'ן פון דער סביבה; דאס איז א מעלה און א חסרון. א מעלה — ווייל ס'גיט א ברייטערען פערנעהם, א חסרון, — ווייל ס'מאכט אפהענגיג פון אנדערע.

דערפון איז אויך געדרונגען, ווי אזוי מיר דארפען אפשאצען די מעגליכקייטען. מיר קענען נישט רעאליזירען ביי זיך א קלאסישע עקאנאמיק (קלאסיש — לויט דער גלידערונג), ווייל מיר מוזען זיך רעכענען מיט די בעדערפענישען פון גאנצען לאנד. אנדערע פאזיציעס ווידער זענען אזוי שטארק פערנומען, אז מען וואלט בעדארפט גרויסע אנ-שטרענגונגען, כדי אין זיי אריינצודרינגען, און ווער ווייס, צי אלעמאל וואלט זיך געלוינט.

קוקען מיר זיך ווידער צו צו די יודישע „אומ-פראדוקטיווע" פראפעסיעס, בעמערקען מיר צווי-שען זיי גרויסע אונטערשידען. זיכער אומפראדוק-טיוו איז דער יוד מיט'ן שטעקעלע, וואס טשעפעט זיך צו צו פארשידענע געמאכטע געשעפטען און אנדערש קוקען מיר אן א קאמי-וואיאזשאר, וואס שאפט נייע אפזאץ-מערק, מען וואלט געקענט ברענ-גען נאך ביישפילען. בכלל קען מען זאגען, אז א סך ביז-אהער פערנומענע עקאנאמישע פאזיציעס לאזען זיך ביי געוויסע בעדינגונגען האלטען, צוליב די אויבענאנגעוויזענע טעמים; צווייטענס, מוזען זיי געהאלטען ווערען ביז וואנען מען געווינט נישט קיין נייע פאזיציעס, ד. ה. דער עקאנאמישער איבער-בוי מוז געהן בהדרגה ביז צום דערגרייכען די געוואונשענע פארם; וואס מעהר פלאנמעסיג — אלץ ווייניגער דערשיטערונג.

אויפ'ן סמך פון געזאגטען וועל איך געבען א פאר ביישפילען פון די ענטוויקלונגס - מעגליכקיי-טען פון די וויכטיגסטע פראפעסיעס.

האנדעל. ס'איז זיכער, אז דער פראצענט יודען, וואס לעבען פון האנדעל איז צו גרויס און זייערע בעדינגונגען זענען שווערע; מען וואלט אבער נאך געקענט אויפ'ן געביט פון האנדעל עפעס אויפטון. דעם יודישען האנדעל פעהלען קוואליפי-צירטע כוחות; צווייטענס, האבען אונזערע סוחרים (און קרעמער אוודאי) נישט דעם מאדערנעם צו-גאנג און נישט די מאדערנע קאלקולאציע, ד. ה. גרויסען אומזאץ ביי קליינעם ריוח און נישט אומ-געקעהרט; דריטענס — דאס געווינען דעם צוטרוי פון קונה. אבער דער יודישער האנדעל האט גע-שפילט און קען נאך ווייטער שפילען א וויכטיגע ראלע ביים געפינען נייע אפזאץ-מערק. פערקלע-נערען דעם צאהל האנדעלס-בעשעפטיגטע דארף מען זיכער, מען דארף עס נאר טון אויפ'ן פאס-סיגען אופן.

מלאכה פערנעהמט פון תמיד אן ביי יודען דעם וויכטיגסטען ארט נאך האנדעל. ביים היינטי-גען טאג איז עס ביי אונז לכל הדעות דער פראַ-דוקטיווער טייל פון דער יודישער געזעלשאפט. דא בעמערקען מיר אבער א שטארקען מאנגעל פון מאדערנע ארבייטס-מעטאדען. קרעדיט, געהעריגע בעציהונג פון דער אייגענער יודישער געזעלשאפט. צו דעם קומט נאך צו די שווערע קאנקורענץ מצד דער אינדוסטריע.

אמת, פוילען איז נאך שוואך אינדוסטריאלי-זירט, אבער דער פראצעס פון אינדוסטריאליזאציע וועט זיך נישט אפשטעלען ביי די גרעניצען פון פוילען און וועט זיך נאך מעהר אפרופען אויף דער לאגע פון האנדווערקער. דערקענענדיג זיך מיט דער לאגע, מוז מען טראכטען וועגען ענטוויק-לען די צווייגען פון מלאכה, וואס קענען אויסהאלטען די קאנקורענץ אפילו פון אינדוסטריעלע אויסאר-בייטונגען; א שטייגער די, וואס האבען צו טון מיט אינדיווידועלען געשמאק, מיט א הויכען קינסט-לערישען ווערט, מיט אריגינעל יודישע פארמען. מיר מוזען אבער געדענקען, אז אויך ביי די בע-דינגונגען מוז די צאהל בעל-מלאכה'ס האבען א גרעניץ.

ערד-ארבייט איז אזוי צו זאגען דער צו-קונפטס-טרוים פון די אלע, וואס ווילען דער יודי-שער עקאנאמיק ווייזען נייע וועגען. ס'איז קיין וואונדער נישט. מיר, פון דער ערד אפגעריסענע, נערוועזע יודען וואלטען וועלען פעראנקערען זיך אין א באדען, ציהען געזונדטע זאפטען דירעקט פון דער ערד. אבער צו גרויסע אילוזיעס דארף מען זיך נישט מאכען. פאר א קאלאניזאציע פון גרויסען מאסשטאב פעהלט אין פוילען ערד. ביים היינטיגען טאג וואלט אויסגעקומען אויף א פויער-פאמיליע א 6 העקטאר אקער-ערד, ווען די גאנצע ערד אין פוילען וואלט זיין פארצעלירט. דורך מעליאראציע וואלטען זיך געקענט בעקומען אפשר נאך צו 1 העקטאר אויף א ווירטשאפט. אבער מען קען אויך אויף דעם געביט עפעס אויפטון. ערשטענס, וואל-טען מיר זיך בעגנוגענען מיט 20 פראצ. ערד-אר-בייטער. צווייטענס, וואלטען מיר שוין אפילו ביי היינטיגע בעדינגונגען געקענט ענטוויקלען די אג-ראר-קליינווירטשאפט און פלאנטאציע-ווירטשאפט. ד. ה.: גערטנעריי, מילך-ווירטשאפט, היינער-צוכט, טאבאק-פלאנטאציע. בכלל וואלטען אינטענסיווע ווירטשאפטס-פארמען געגעבען די יודען א מעגליכ-קייט זיך צו בעגנוגענען מיט קליינע שטחים ערד און געגעבען די מעגליכקייט צו בלייבען אויף א העכערן לעבענס-שטייגער און נישט אראפציגי-דערען צו דער מדרגה פון די היגע פויערים. דאס ענטשפרעכט נישט נאר דער ביז-אהעריגער ענט-וויקלונג, נאר ס'איז גלייכצייטיג א טריט פאראויס סיי פאר יודען, סיי פאר דער ווירטשאפט.

איבערבויענדיג, מוז מען שטענדיג דעם פאר שריט האבען פאר די אויגען.

דר. מ. העלער.

האנדווערקער-ארגאניזאציעס

דארפען צושטעלען קאנדידאטען-רשימות פון לאווניקעס אין ארבייטס-געריכט

די האנדווערקער-קאמער האט פענאנדער-געשיקט א צירקולאר צו אלע האנדווערקער-צע-כען און ארגאניזאציעס, אז זיי זאלען באלד צו-שיקען רשימות פון קאנדידאטען צום ארבייטס-געריכט און צום קרייז-געריכט. צוליב דעם, וואס די רשימות דארפען ביז'ן 6 ה. ח. איבערגעשיקט ווערען קיין ווארשא מוזען די האנדווערקער-ארגא-ניזאציעס זייערע רשימות אין דער האנדווערקער-קאמער צושטעלען שפעטענסט היינט אדער מארגן.

די קאנדידאטען-רשימות קענען האבען 3 נעמען — אין ארבייטס-געריכט, 5 פארטרעטער; 2 אין קרייז-געריכטען 3 פארטרעטער. ביז-איצט הא-בען די קאנדידאטען-רשימות צוגעשיקט זעהר ווי-ניג ארגאניזאציעס. זיי דארפען דעריבער אויסנו-צען די צייט, וואס איז נאך פארבליבען.

פייערליכע ערעפנונג פון שניי-דער-צעך אין טאמאשאוו

פארגאנגענעם שבת איז אין טאמאשאוו פאר-געקומען די פייערליכע ערעפנונג פונ'ם שניידער-צעך. די פייערונג האט געעפענט דער פארשטע-הער פון סטאראסטווע שלאסארסקי, וועלכער האט אלס פארזיצער איינגעלאדען איגזש. ליכטענשטיין. אלס צעך-עלסטער איז אויסגעוועהלט געווארען ה' ראזענבערג, אלס „פאדסטארשי" — סאמעלסאן, שטאלער און פאלעק, אין דער פערוואלטונג — כעלזשיצקי און ראזענבלאט און אלס פארטרעטער די ה"ה ווייגארטען און גערנשטאט. א הערליכע בעגריסונג, וואס איז אויפגענומען געווארען מיט גרויס בעגייסטערונג האט געהאלטען ראבינער בראם. נאכדעם האט דער צעך עלטסטער פון לאדזער שניידער צעך ה' געלאסען ענטהילט די נייע צעך-פאהן און די ה"ה לאנדסבערג (וויצע-פארזיצער פון טאמאשאווער שטאט-ראט און ה' קאזשמיערסקי (ווי-צע-פרעזידענט פון לאדזער האנדווערקער-קאמער האבען געהאלטען בעגריסונגען און נאמען פון זייע-רע אינסטיטוציעס.

די פייערונג האט זיך געענדיגט מיט'ן גע-זאנג פון „התקוה", אין אווענד איז פארגעקומען א פייערליכער באנקעט.

האנדווערקער אין סאסנאוויץ

בעמיהען זיך וועגען פערקלענערען די עקזאמינאציאנס-טאקסע

די טעג איז אין סאסנאוויץ פארגעקומען א זיצונג פון יודישען צעכען-ראט, אויף וועלכע ס'איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען די הנחה-עקזאמענס פאר די האנדווערקער, צוו. אנד. איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צו דער האנדווערקער קאמער, אז זי זאל פערקלענערען דעם פרייז פון די הנחה-עקזאמענס פאר געזעלען און מייסטער פון 140 זל. אויף 50.

רעגיסטרירט אין דער האנדווערקער-קאמער די אפמאכען מיט די לערן-יונגלעך!

פיל האנדווערקער ווייסען נאך נישט, אז זייערע אפמאכען מיט די לערן-יונגלעך מוזען זיין שריפט-ליכע, און אז די דאזיגע שריפטליכע אפמאכען מו-זען רעגיסטרירט ווערען דורך די ענטשפרעכענדע צעכען אדער דירעקט אין דער האנדווערקער-קא-מער. אויב דער אפמאך מיט'ן לערן-יונגעל וועט נישט רעגיסטרירט ווערען אין דער האנדווערקער-קאמער, וועט די לערן-צייט איהם נישט פעררעכענט ווערען און ער וועט נישט צוגעלאזט ווערען צום געזעל-עקזאמען.

פאר נישט שליסען קיין שריפטליכען אפמאך מיט'ן לערן-יונגעל וועלען די האנדווערקער בע-שטראפט ווערען. האנדווערקער, וואס בעזיצען וואר-שטאטען און האבען נישט קיין טיטעל „מייסטער", וועלען פון 15. דעצעמבער פערלירען דאס רעכט צו האלטען לערן-יונגלעך און שליסען מיט זיי אפמאכען. זיי דארפען דעריבער זיך בעמיהען, וואס שנעלער צו בעקומען דעם טיטעל מייסטער, אויס-האלטענדיג דעם ספעציעלען הנחה-עקזאמען, וועל-כער איז בעשטימט פאר די דאזיגע האנדווערקער.

אבער דערוויל ביז'ן 15. דעצעמבער דארפען זיי מיט זייערע לערן-יונגלעך שליסען שריפטליכע אפמאכען און די דאזיגע אפמאכען רעגיסטרירען אין דער האנדווערקער-קאמער. די אפמאכען וועלען זיין גילטיג.

פראגע-בויגענס פאר האנדווערקער

די האנדווערקער-קאמער איז געזעצליך פער-פליכטעט צו פיהרען א גענויע סטאטיסטיק אין איהר טעטיגקייטס-קרייז. אין צוזאמענהאנג דערמיט, האט די האנדווערקער-קאמער פונאנדערגעשיקט איבער 30.000 פראגע-בויגענס צו אלע רעגיסטרירטע האנדווערקער אין דער לאדזער וואיעוואודזטווע, אבער ביז איצט האבען נאך העכער 10.000 האנד-ווערקער. די פראגע-בויגענס נישט צוריקגעשיקט.

די פראגע, וואס די האנדווערקער-קאמער דארף לעזען אין צוזאמענהאנג מיט די תשובות זענען זעהר וויכטיג או וצוליב די 10 טויזענד קענען נישט געניסען די איבריגע 20 טויזענד, וואס האבען שוין אויף דער אנקעטע יא געענט-פערט.

די האנדווערקער-קאמער האט בעשלאסען דער-וויל נישט צו בעשטראפען די האנדווערקער. וואס האבען אויף די פראגע-בויגענס נישט געענטפערט, נאר אויפפאדערען זיי נאכאמאל, אז זיי זאלען ווי מעגליך שנעל די תשובות צושיקען. די האנדווער-קער-קאמער האט זיך אויך געווענדעט צו די פער-שידענע ארגאניזאציעס און צעכען, אז זיי זאלען אויפפאדערען זייערע מיטגלידער די פראגע-בוי-גענס, וואס שנעלער אפצושיקען.

ווענען געשלאסענע בעקערייען

רעקורסען דארף אנגעבען פערזענליך דער געטראפענער בעקער

ווי בעקאנט ענדיגט זיך דעם 1. יאנואר 1931 דער טערמין פאר די בעקערייען, וועלכע דארפען איינפיהרען א טיילווייזע מעכאניזאציע און פער-שידענע אויסבעסערונגען אין די לאקאלען אז"וו. אזוי ווי דער גרעסטער טייל בעקערייען האט די דאזיגע פאדערונגען נישט געקענט נאכקומען, זע-נען לעצטענס דורך זיי דערהאלטען געווארען פער-ארדנונגען זייערע בעקערייען צו שליסען. דאס האט ארויסגערופען א רייה אינטערווענצען מצד די בע-קער-צעכען און ארגאניזאציעס. אבער די וואיעוואודזטווע האט געענטפערט, אז זי וועט ערלעדיגען נאר אינדיווידועלע ווענדונגען, ד. ה., אז דער בעטרעפענדער בעקער דארף זיך פערזענליך ווענדען וועגען זיין אייגענער בעקעריי.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די האנדווער-קער-קאמער מיטגעטיילט די בעקערס, אז זיי דאר-פען זיך, אין יעדען בעזונדערען פאל, ווען ס'דראהט די שליסונג פון דער בעקעריי זיך צו ווענדען מיט א רעקורס צו דער וואיעוואודזטווע.

אומאפהענגיג דערפון קענען די צעכען צושי-קען צו דער וואיעוואודזטווע (אפראוויזאציע אפטיי-לונג) זייער מיינונג וועגען די פאלגען, וואס די שליסונג פון די בעקערייען קען ברענגען פאר דער שטאט. ס'איז געוואונשען, אז די מעמאריאלען פון די בעקער-צעכען זאלען געשטיצט ווערען דורך די מאגיסטראטען, גמינעס א. אז. וו.

כדי צו האלטען די האנדווערקער-קאמער אין קורס, איז געוואונשען, אז אפשריפטען פון די אינ-דיווידועלע ווענדונגען און פון די מעמאריאלען זאלען צוגעשיקט ווערען אין דער האנדווערקער-קאמער.

— ביז צום —
15 דעצעמבער

האנדווערקער!
עקזאמינירט זיך אויף „מייסטער"!
שליסט אפמאכען מיט אייערע לערן-יונגלעך
און רעגיסטרירט די אפמאכען אין דער האנדווערקער-קאמער!

אין אפּגרונט

סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן (18

זשאַן האָט בעטראַכט דעם קליינעם געלען וואָרים, וועלכער איז בעפאַלען די געגענט און האָט פאַראַרימט די גאַנצע פראָווינץ.

— דאָס איז דער אָנהויב! — האָט דיוואַן געזאָגט. — אין דריי מאָנאַטען וועט דער גאַנצער גאָרטען ווערען מיט זיי בעדעקט און אַלץ וועט אויסטערגען. דער פּאָסטער וועט מוזען נאָהויבען פון דאָס ניי. ער וועט מוזען פלאַנצען נייע ביימער און זוכען נייע מיטלען.

האַלט עס טאַקע אַזוי שלעכט מיט אונז?

— יאָ. דער קאָנסול האָט פיינט צו דערציילען. ער גיט מיר יעדען מאָנאַט די סומע אויסצוהאַלטען דאָס הויז, אָבער איך ווייס, מיט וואָס סאַראַ מאַטערגישען ער קריגט דאָס געלט.

און צעזאַר? ווי געהט עס איך זיין גוט?

— גאָט צו דאַנקען. זיינע פלאַנצונגען זענען גראַד געראָטען, און דער קאָנסול האָט איהם איבערגעגעבען אַ גרויסען טייל לאַנד צו בעזיצען. אין צוויי יאָהר אַרום וועלען זיינע פלאַנצונגען ברענגען פרוכט. אין צוויי יאָהר אַרום וועלען מיר אויך האָבען נוצען פון דאָס נייע לאַנד, וואָס צעזאַר האָט געקויפט מיט זיינע אַכט טויזענט פראַנק, דאַן וועלען מיר זיין רייך, אָבער מיר מוזען קענען אויסהאַלטען ביז דאַן, און יעדער איינער מוז העלפען, סוז מיר עפּעס מקריב זיין דערפאַר.

זשאַן האָט בעשלאָסען, ער זאָל אויך מיט עפּעס מקריב זיין פאַר דער פאַמיליע און אין דעם זעלביגען טאָג האָט ער געשריבען צו פאַנין אַ בריף, אין וועלכען ער האָט איהר דערצעהלט, אַז זיינע עלטערן קאָנען איהם מעהר נישט שיצען, ער וועט געצוואונגען זיין צו לעבען נאָר אויף זיין געהאַלט, און דעריבער וועט פאַר איהם זיין אומגעגליך צו לעבען מיט איהר צוזאַמען. עס טוט איהם אַפּילו לייד, וואָס ער מוז זיך מיט איהר אַזוי גיך שיידען, אָבער ער קאָן נישט העלפען דערפילען זיינע פליכטען לגבי די עלטערן.

עטליכע טעג זענען פאַרביי נאָך דעם בעשלוס.

אין דער פריה און איך אָוועגט פלעגט זשאַן זעהן אויף דער פּאָסט און קומען צוריק מיט ליידיגע הענט.

וואָס דענקט זי זיך?

האָט האָט זי בעשלאָסען?

און פאַרוואָס האָט זי נישט געענטפערט?

ער האָט פון קיין אַנדער זאַך נישט געקאָנט טראַכטען, און ביינאַכט, ווען אַלע האָבען שוין געשלאָפען, פלעגט ער וועגען דעם רעדען מיט זיין אָנקעל צעזאַר.

— זי קאָן מעהר קומען! — האָט דער אָנקעל דערקלערט, און דער געדאַנק האָט איהם בעשראָקען.

נאָך מעחר האָט ער מורא געהאַט, אַז ווען זי וועט איהם אָפּלאָזען, וועט זי אַמוועניגסטען פון איהם פערלאַנגען, ער זאָל בעצאָהלען די אַכט לואידאָר פראַנק.

ענדליך איז דער ענטפער געקומען, און גלייך פון אָנהויב איז דאָרט געשטאַנען:

— „מיין טייערער זשאַן. איך האָב דיר אַזוי שנעל נישט געשריבען, ווייל איך האָב דיר געוואָלט בעווייזען מיט זאַכען, וואָס זענען שטאַרקער פון ווערטער, ווי הייס און טייער איך ליב דיך.“

זשאַן איז געוואָרען איבערראַשט.

ער האָט אויסגעזעהן ווי איינער, וואָס דערוואַרט קלעפּ און קריגט אַ קיס.

ער איז אויף גיך דורכגעלאָפען דעם בריף און איז געקומען צום סוף, וואו זי האָט געשריבען:

„איך פערבלייב ביז'ן טויט דיין הונט, וואָס ליבט דיך, וועלכען דו קאָנסט שלאָגען און דאָך קושט ער דיך“.

זי האָט אַלזאָ נישט בעקומען זיין בריף!

ער האָט דעם בריף נאָכאַמאָל דורכגעלייענט מיט טרעהרען אין די אויגען און האָט ערשט דאַן בעמערקט, אַז דער בריף איז אַ ענטפער אויף די שלעכטע נייעס, וואָס ער האָט איהר געשריבען.

זי האָט תיכף גענומען זוכען אַ שטעל, כדי זי זאָל נישט פאַלען אויף איהם צו לאַסט און זי האָט דעריבער געפונען אַ שטעלע אַלס אַנ'אויפזעהערין אין אַנ'איינפאָהר-הויז, וועלכע געהערט צו אַ רייכער דאַמע. זי קריגט הונדערט פראַנק אַ מאָנאַט, פריי עסען און דירה, און יעדען זונטאָג האָט זי פריי פאַר זיך.

— „דו פערשטעהסט, מיין טייערער, — האָט זי געשריבען, — איין טאָג איך וואָך שענק אינזער ליבע, ווייל דו ליבסט מיך נאָך. דיין ליבע וועט מיר בעצאָהלען פאַר מיין גרויסער אָנשטרענגונג צו אַרבייטען דאָס ערשטע מאָל אין מיין לעבען, און פאַר די דערנידעריגונגען, וואָס איך מוז אויסשטעהן בעת איך האָב אַזוי ליב צו זיין אומאָפּהענגיג. אָבער איך האָב אַ בעזונדערן פערגעניגען צו ליידען פאַר מיין ליבע צו דיר. איך בין דיר זייער פיל דאַנקבאַר, דו האָסט מיך געלערנט אַזוי פיל ערליכע און שעהנע זאַכען, וועלכע קיינער האָט מיך נישט געלערנט. אַך, פאַרוואָס האָבען מיר זיך פריהער נישט בעקענט. קיינער פון מיינע בעקאַנטע מענער קען זיך נישט בערימען, אַז איך האָב איהם געליבט אַזוי שטאַרק, ווי דיר. קענסט קומען צוריק, ווען דו ווילסט, די צימערן זענען אין אָרדנונג. איך האָב צוזאַמענגענומען אַלץ וואָס געהערט צו מיר. דו וועסט דאָרט געפינען נאָר מיין פאָרטרעט, וואָס וועט דיר גאָרנישט קאָסטען צו האַלטען. אָ, מיין טייערער; מיין טייערער! ווען דו זאָלסט מיר נאָר שענקען דייגע זונטאָגען, און זאָלסט פאַר מיר האַלטען איין אָרט אין דיין הארצען“...

— זי שרייבט גאָרנישט וועגען דעם געלד? — האָט אָנקעל צעזאַר געפרעגט.

— זי שרייבט, אַז זי וויל עס נישט. איהר קענט איהר אָפּצאָהלען, ווען איהר וועט האָבען גענוג געלט.

דער אָנקעל האָט פרייער אָפּגעאָטעמט.

— הער נאָר, וואָס איך וועל דיר זאָגען! — האָט ער אויסגערופען — די פרוי איז אַ היילינע.

דער אָנקעל האָט גענומען דערצעהלען פריהעליכע זאַכען פון זיין אַמאָליגען לוסטיגען לעבען, אָבער זשאַן האָט עס נישט געוואָלט הערען.

ער האָט ארויסגעשטעקט זיין קאָפּ פון פענסטער, כדי איינצואָטעמען די פרישע קאַלטע לופט פון גאָרטען.

ער האָט זיך אַליין גענומען מאַכען קאָמפּלימענטען.

די אַלע גרויסע, געלערנטע און בעריהמטע מענער, וועלכע פאַני האָט געליבט, האָבען איהר פערדאָרבען, אָבער זיין ליבע האָט איהר געבראַכט אויף אַ גלייכען וועג און האָט איהר אויף אייביג געראַטעוועט פון זינד.

עס האָט איהם געפרייט, וואָס זי האָט זיך גענומען צו דער אַרבייט, כדי צו דערנעהרען זיך אויף אַנ'ערליכען וועג, אָבער ער האָט אָנגעהויבען צו ווערען אומרוהיג וועגען דעם כאַראַקטער פון דעם פּאַנסיאָן אין וועלכען זי געפינט זיך, און די לייט, וואָס קומען אַהין אַריין.

ער האָט דעריבער אָפּגעשריבען אַ גרויסען בריף, און האָט זיך נאָכגעפרעגט וועגען דעם הויז אין וועלכען זי געפינט זיך.

(פאָרטזעצונג קומט).

ביי די תנאים איז דער חתן זיך מודה,

אַז ער האָט ערמאָרדעט דער כלה'ס ערשטען חתן

די בלוטיגע ליבעס-דראַמע האָט זיך אָפּגעשפּילט אין אונגאַרן

בודאַפּעשט, די הויפּט-שטאָט פון אונגאַרן, קאָכט זיך איצט מיט אַ סענסאַציאָנעלער מאָרד-געשיכטע, וועלכע האָט זיך אָפּגעשפּילט אין אַ פאָרנעמער פרומער-יודישער פאַמיליע אין דער שטאָט ניריגיהאַזאַ, אין אונגאַרן.

אין דער בעדייטענדער יודישער שטאָט ניריגיהאַזאַ לעבט די רייכע יודישע אלמנה עהרענפעלד, וועלכע פיהרט אַ גרויסען האָלץ-געשעפט. די אלמנה בעזיצט אַ שעהן הויז און אַ גאָרטען אין צענטער פון דער שטאָט. איהר געשעפט איז דאָס גרעסטע אין יענע געגענדען.

דער געשעפטספיהרער פון דער אלמנה'ס האָלץ-האַנדלונג איז געווען דער פרומער יודישער יונגערמאַן אַנדאָר שטאַרק, און אַלס קאַסירער איז געווען אָנגעשטעלט אַלעקסאַנדער קליין, ביידע טיכטיגע און לעבענסלוסטיגע מענשען. ביידע האָבען זיך שטאַרבליך פערליבט און אין דער יונגער, שעהנער און איינציגער טאָכטער פון דער באַלעבאָסטע, מאַגדאַ עהרענפעלד.

ביידע יונגעלייט האָבען זיך איהר ערקלערט אין ליבע, און ביידע האָבען זי געוואָלט האָבען פאַר אַ כלה. זיי זענען שטענדיג געווען גוטע פריינד. איצט זענען זיי זיך פלוצלונג געוואָרען שונאים.

די שעהנע מאַגדאַ אַליין האָט ערקלערט, אַז זי איז נאָך יונג און וויל נאָך נישט הייראַטען. די האָט נאָך צייט, האָט זי געזאָגט. דאָך האָט מען בעמערקט, אַז איהרע סימפּאַטיעס געהערען צו אַלעקסאַנדער קליין.

איהר מוטער אָבער, די אלמנה עהרענפעלד, האָט גראַד געוואָלט, אַז איהר טאָכטער זאָל הייראַטען מיט אַנדאָר שטאַרק. ער איז געווען פיל ערנסטער, געזעצטער און פיל טיכטיגער פון אַלעקסאַנדער קליין. אויסער דעם, האָט ער געשטאַמט פון אַ גרעסערען יחוס. אַלעקסאַנדער קליין שטאַמט פון אַנ'אָרימער פאַמיליע פון בעל-מלאכות, וועהרענד אַנדאָר שטאַרק האָט אָפּגעשטאַמט פון אַ פאַמיליע פון רבנים און גרויסע סוחרים.

אַזוי ווי מען קען דאָך נישט ווערען אַ כלה פאַר צוויי חתנים מיט אַמאָל, האָט די שעהנע מאַגדאַ זיך געמוזט ענטשליסען, וועמען זי וויל פאַר אַ חתן, אַנדאָר שטאַרק אָדער אַלעקסאַנדער קליין.

אַנדאָר שטאַרק האָט אָבער נישט געשוויגען. ער האָט אויפגעבראַכט די גאַנצע שטאָט מיט זיינע פּרעטענזיעס און הויפּטזעכליך האָט ער אינטריגירט ביי דער באַלעבאָסטע געגען זיין חבר, וועלכער האָט געהאַט מעהר מזל פון איהם.

ווי געזאָגט, האָט די באַלעבאָסטע, פּ'ו'י עהרענפעלד, געהאַלטען פון אַנדאָר שטאַרק, אַז ער איז דער ריכטיגער חתן פאַר איהר טאָכטער. די אלמנה האָט פערשפּראָכען אַנדאָר שטאַרק, אַז זי וועט איהם געבען איהר טאָכטער פאַר אַ כלה. און זי האָט אויסגעפיהרט איהר בעשלוס. עס האָבען נישט געהאָלפען מאַגדאַ'ס טרעהרען און געוויין. עס האָט נישט געהאָלפען איהר געליבטען אַלעקסאַנדער קליין'ס פערצווייפלונג. די אלמנה האָט שנעל געצוואונגען איהר טאָכטער צו ווערען כלה פאַר איהר געשעפטס פיהרער אַנדאָר שטאַרק.

אַלעקסאַנדער קליין האָט זיך אָפּגעזאָגט פון זיין שטעלע און אַוועק פון דער שטאָט. ער האָט אויסגעוואַנדערט קיין טערקיי.

די בודאַפּעשטער צייטונגען, דערצעהלען אַז אַלעקסאַנדער קליין האָט אין טערקיי אָנגענומען דעם מאַכמעדאַנישען גלויבען. אָבער שפּעטער איז ער צוריק געוואָרען אַ יוד.

ער האָט זיך צוריק אומגעקעהרט קיין ניריגיהאַזאַ און איז ווידער אַריינגעטראָטען אַלס קאַסיר אין דעם האָלץ-געשעפט פון דער אלמנה עהרענפעלד. זיין געליבטע מאַגדאַ, די טאָכטער פון זיין באַלעבאָסטע, האָט שוין איינגיכען געוואָלט חתונה האָבען מיט אַנדאָר שטאַרק. וואַהרשיינליך איז דאָס טאַקע געווען די אורזאַך, וואָס אַלעקסאַנדער קליין האָט זיך אומגעקעהרט אַהיים. די אייפערזוכט האָט איהם שרעקליך געפּלאָגט, און אין געהיים האָט ער ווייטער געפיהרט אַ ליבע מיט זיין חבר'ס כלה.

די אלמנה האָט געהיט איהר טאָכטער און זי נישט אָפּגעלאָזט פון אויג. דאָס זעלבע האָט געטון דער חתן אַנדאָר שטאַרק, אָבער זיי האָבען דאָך נישט געקאָנט פערהיטען, אַז זי זאָל נישט צוזאַמענטרעפען מיט אַלעקסאַנדער קליין. די געליבטע האָבען זיך די גאַנצע צייט דורכגעשריבען און האָבען זיך אויך געזעהן ביינאַכט אין איהר גאָרטען.

אַלעקסאַנדער קליין האָט ערקלערט זיין געליבטער, אַז ער וועט שוין צורעכט מאַכען איהר חתונה, אָבער ווי אַזוי, האָט ער איהר נישט געוואָלט אויסזאָגען.

דערווייל איז אָנגעקומען די צייט פון דער חתונה. די גאַנצע שטאָט יודען און פריינד פון דער פאַמיליע זענען געווען פערבעטען אַלס געסט. עס זענען שוין זאָגאַר געקומען מחותנים פון ת'ת'ס צד פון אַנדערע שטעט... אָבער פלוצלונג איז דער חתן אַנדאָר שטאַרק פערשוואונדען געוואָרען.

עס איז געוואָרען אַ ליאַרם און אַ געוואַלד: מטיימש, וואו איז דער חתן? די גאַנצע שטאָט האָט געוואוסט, אַז אַנדאָר שטאַרק האָט נישט קיין אורזאַכען צו פערשווינדען פאַר זיין חתונה. מען האָט געוואוסט, אַז ער האָט זעהר געליבט זיין כלה, די שעהנע יתומה מאַגדאַ, אַז ער האָט געפיהרט אַ קאָנקורענץ-קאַמף פאַר איהר ליבע מיט אַלעקסאַנדער קליין, און עס איז שוין געווען אָפּגעמאַכט, אַז אַנדאָר שטאַרק זאָל גלייך נאָך זיין הייראַט איבערנעמען דאָס האָלץ-געשעפט פון דער אלמנה עהרענפעלד און אַליין ווערען באַלעבאָס פון דער גרויסער פירמע. וואָס-זשע איז ער עפּעס פלוצלונג פערשוואונדען געוואָרען?

פלוצלונג האָט מען אויסגעפונען די אמת'ע אורזאַך. פון דער געשעפטס-קאַסע האָבען געפעהלט 15 טויזענד פענגע (אונגאַריש געלד). עס האָט זיך באַלד אַרויסגעשטעלט, אַז אַנדאָר שטאַרק האָט פון דער קאַסע גע'גנב'עט דאָס געלד און איז אַנטלאָפען. עס איז פאַר אַלעמען געווען אומגלויבליך. מען האָט זיך נישט געקענט פאָרשטעלען, ווי אַזוי אַנדאָר שטאַרק, דער ערנסטער און פערלעסליכער בוחר זאָל בעגעהען אַזאַ דומהייט און אַנטלויפען פון זיין כלה, וועלכע ער האָט אַזוי געליבט, מיט אַזאַ קליינע סומע געלד, ווען דאָס גאַנצע געלד און דאָס געשעפט וואָלט אין אַ קורצער צייט נאָך זיין הייראַט געווען זיין אייגענטום.

מען האָט אָבער באַלד געפונען בעווייזע אין בריף געשריבען מיט אַנדאָר שטאַרק'ס האַנדשריפט צו זיינעם אַ פריינד אין בודאַפּעשט. אין די בריף האָט ער געשריבען, אַז ער ליבט נישט זיין כלה מאַגדאַ עהרענפעלד, אַז ער וויל מיט איה נישט הייראַטען, ער האָט איהר נאָר פערדרעהט דעם קאָפּ, כדי איהר מוטער זאָל צו איהם בעקומען צוטרוי, און ביי דער ערשטער געלעגענהייט וועט ער אַנטלויפען.

ווער האָט אויסגעפונען די געהיימע בריף? עס איז געווען אַלעקסאַנדער קליין.

די פּאָליציי האָט גענומען די זאַך אין איהרע הענד. עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די בריף שטאַמען ווירקליך פון אַנדאָר שטאַרק, און אַז די האַנדשריפט איז טאַקע זיינע.

דעטעקטיווס האָבען אומעטום געזוכט דעם פערשוואונדענעם, אָבער אָהן ערפאָלג.

אַלעקסאַנדער קליין איז געוואָרען ערשטער געשעפטס-פיהרער אין דער אלמנה'ס האָלץ-געשעפט. ער האָט פערנומען זיין חבר'ס שטעלע און אויך — יענעמס כלה, די שעהנע מאַגדאַ עהרענפעלד, דער באַלעבאָסטעס טאָכטער.

די באַלעבאָסטע איז איצט שוין נישט געווען געגען דעם שידוך. זי האָט זיך איבערצייגט אַז זי האָט געמאַכט אַ טעות, ווען זי האָט אויסגעקליבען פאַר אַ חתן פאַר איהר טאָכטער אַנדאָר שטאַרק און נישט אַלעקסאַנדער קליין.

מען האָט געפּראַוועט אַ פיינע פערלאָבונג.

די תנאים זענען פאָרגעקומען ביי דער אלמנה עהרענפעלד אין הויז. נאָך דער שמחה האָבען דער חתן מיט דער כלה און פיל געסט פערבראַכט אַביסעל אין דעם שעהנעם גאָרטען הינטער'ן הויז.

לעבען דעם פעדקאַן פונ'ם גאָרטען ליגט שוין יאָהרען לאַנג אַנ'אַלטער שטויס האָלץ מיט ברעטער, וועלכע ווערען נישט בענוצט. דער גליקליכער חתן אַלעקסאַנדער קליין, זיין כלה, די שעהנע מאַגדאַ, און איינעע געסט, זענען גראָד געשטאַנען לעבען דעם האָלץ-שטויס און האָבען גערעדט און געלאַכט וועגען פערשידענע זאַכען.

פלוצלונג האָט פּאַסירט אַ שרעקליכע זאַך. מען האָט פלוצלינג דערהערט אַ שטאַרקען קראַך.

דער חתן, וועלכער איז געשטאַנען לעבען דעם האָלץ-שטויס מיט'ן עלענבויגען אָנגעשפּאַרט אָן אַ ברעט, איז אָפּגעשפּרונגען. וואַהרשיינליך האָט זיך דאָס ברעט. צוליב דעם געוויכט פון זיין קערפּער, אַריבערגעבויגען, און איינעע קלעצער זענען אַראָפּגעפאַלען מיט אַ שטאַרקען קראַך אין דער שטילער נאַכט. און דאָס, וואָס די מענשען האָבען דערזעהן, איז געווען שרעקליך.

אַפּגעדעקט פון די אַראָפּגעפאַלענע קלעצער, האַלב בעהאַלטען אין איבריגען האָלצשטויס, האָט מען דערזעהן ווי עס שטעהט דער טויטער קערפּער פון אַ מאַן. דער בלייכער שיין פון דער לבנה האָט בעשטראַהלט דאָס געזיכט פון דעם טויטען, וואָס איז שוין געווען האַלב פערפוילט, אין בלויז די ציין האָבען זיך געלויכטען ווייס און פערביסען. עס האָט זיך אויסגעדוכט, אַז דער טויטער לאַכט מיט אַ גרויסען געלעכטער... מען האָט גלייך דערקענט, אַז דער טויטער איז דער פערשוואונדענער אַנדאָר שטאַרק.

מען קען זיך פאָרשטעלען, וואָס פאַר שרעק עס האָט אָנגעכאַפּט די מענשען, וועלכע האָבען דערזעהען דאָס שוידערליכע בילד! עס איז געוואָרען אַ געשריי און אַ געוואַלד. די געסט זענען אַנטלאָפען און די כלה איז געפאַלען אין אומנאַכט.

עס איז גלייך געקומען פּאָליציי און מען האָט פעסטגעשטעלט, אַז אַנדאָר שטאַרק איז ערמאָרדעט געוואָרען, און זיין טויטען קערפּער האָט דער מערדער בעהאַלטען אין דעם אַלטען האָלץ-שטויס, און ווען עס זענען דורך אַ צופאַל אַראָפּגעפאַלען איינעע קלעצער, האָט מען געפונען דעם ערמאָרדעטען.

אין דער זעלבער נאַכט איז אַלעקסאַנדער קליין אַנטלאָפען פון דער שטאָט. מען האָט איהם אָבער געכאַפּט און אַרעסטירט.

ער האָט זיך גלייך מודה געווען. ער האָט דערצעהלט, אַז ער האָט איינמאָל פערגאַרט אַנדאָר שטאַרק ביינאַכט אין גאָרטען, צו רייסען עפּעל, אין די עפּעל צוזאַמען מיט אַ בוקעט בלומען צו שיקען אַנדאָר שטאַרק'ס כלה, מאַגדאַ עהרענפעלד. אַנדאָר שטאַרק האָט נישט ערוואַרט קיין בייז און איז געגאַנגען אין גאָרטען רייסען עפּעל און בלומען פאַר זיין כלה.

אין גאָרטען האָט אַלעקסאַנדער קליין ערמאָרדעט אַנדאָר שטאַרק'ן. ער האָט מיט אַ שטיין צעהאַקט זיין קאָפּ, און דעם טויטען קערפּער האָט ער בעהאַלטען אין האָלץ שטויס. ער האָט געוואוסט, אַז דער האָלץ-שטויס ווערט נישט בענוצט, און דער פּלאַץ איז אַ זיכערער. דאַן האָט ער גע'גנבעט די סומע געלד פון דער באַלעבאָסטע'ס קאַסע און געפעלשט אַנדאָר שטאַרק'ס בריף, נאָכמאַכענדיג יענעמס האַנדשריפט.

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג! היינט און פאלג. טעג!
גרויסע און מעכטיגע דראַמע א.נ.
דער „וועלכער פערגיפטעט
טראַגעדיע פון 3 מענשען, וועלכע זענען אדורכ-
געגומען מיט'ן פייער פון 3 ליידענשאַפטען:
פערלאַנג, ליבע און שנאה.—אין די הויפט-ראָלען:
CONRAD VEIDT, MARY PHILBIN
נעכסטער פראגראַם: „הערצער-מעלאדיע"
פערשטאַרקטער אָרקעסטער אונטער לייטונג פון ה' סטעפאַנסקי.
אַנהויב פון די סעאַנסען: אין געוו. טעג 4 נאָכמ. שבת, זונטאָג און יום-טוב — 12 אַ זייגער ביי טאָג. דער זאַל איז גוט בעהייצט.

בעקאַנטמאַכונג.
דערמיט מאַך איך בעקאַנט די ה"ה פּריזירערס, אַז די פּרייזען פון
= קעלנישע =
און בלומען-וואַסערן
זענען בעדייטענד ביליגער געוואָרן
איך בעזיץ אויך אַ גרויסען אויסוואַהל פון
פּלאַטין- און שטאַהל-וואַרען
צו פאַבריקס-פּרייזען.
גינסטיגע קויפּס-בעדינגונגען.
= דאָס בעזוכען מיין געשעפט איז אָהן קויפּס-צוואַנג.
מיט אַכטונג
PERFUMERJA
J. DRUKIER
Zawadzka 5, tel. 175-92

וו.י.ז.א. שענקיעוויטשא 26.
היינט, מיטוואָך, דעם 3. דעצעמבער, 9 אַ זייגער אָוונד, וועט אין לאָקאַל וו.י.ז.א. שענקיעוויטשא 26
פּראָפ. ד"ר ירמיהו פרענקעל
האַלטען אַ רעפעראַט א.ד.ט.
„שמעון דובנאָוו" (צו זיין 70-יעה ריגען יובילעי).
פאַר מיטגלידערינס און אַריינגעפיהרטע געסט — איינטריט פריי. 974

קליניק
ווענבעריש כירורגישע
„SANATO"
אגראַראַווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאַס
ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פּרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
כירורגישע אָפּטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאַנטאָר
עמפּפאַנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפּעראַציע, אָן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאַר קראַנקע אויף קילעס פאַר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאַר הויסערס און פיס.

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער װינקעל-בראָך ווערט גרויס אַזוי ווי אַ מענשען-קאָפּ, אָדער אַזוי ווי אַ וואַסער-קאַן און עס פאַלט אַריין אין דעם כוס און דער קראַנקער איז אין אַ גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבליך. ספּעציעל גומענע האַל-באַנדאַזשען אויסגעצייכענט נאָך דורך גרויסע פּראָפעסאָר'ן מיט מיינע בעהאַנדלונג און פון דײַטשען פּראָפעסאָר-דאָקטאָר ברוכו רעדזינג בעזאָמוגען זיכער דעם װערטען און געפעהרליכסטען

בראָך. אויך פאַר הויקערס רעמזונגען מיט האַל-באַרסעטען און אַפּאַראַטען פאַר פערקרומטע פיס און פלאַט-פוס ספּעציעלע איינלעגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן.
עמפאַנגס פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונד.
אָרטאָפעדישע אַנשטאַלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg
Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאָס מערוועגדיגע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגונג נויטיג. די פּלאַסטען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר בעראַנעס, פּראָפ. ד"ר י. מאַרישלער, פּראָפ. ד"ר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע. מיר נעהמען אויך אָן טערויכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.
דערמיט דריק איך אויס דעם בעסטען דאַנק דעם הערן דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, ספּעצ. פאַר בריך, וועלכער געפינט זיך אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10 טעל 22-177 פּראָנט פאַר, פאַר זיין געוויסענהאַפטע פערלעגען מיר אַ גומענעם האַל-באַנדאַזש לויט זיין מעטאָדע, האָב געליטען אויף ברוך 20 יאָהר און אַ דאַנק איהם בין איך היינט געזונט, אַז כ'קען איהם יעדען אַנציגן הײם ספּעציעל.
Dr. BERGHOF Arzt.

לאַנגיעריגער געריכטס-סעקרעטאַר
ערטיילט און ערלעדיגט אַלערליי
ביטעס, אנקלאַגעס און קלאַוזולעס
ספּעציאַליסט אין מיליטער-ענינים.
ב. מאַן, 10 פּיעטריקאַווער 10

נייעס !!!
„SREBROL"
פליסיגקייט צו זילבערן
בילדעט אַ שיכט ריינעם זילבער דורך געוועהנליכן אַנרייבען
פּרייז פון אַ פלאַשקעלע 2 זל. צו בעקומען אין אַפּטייקען און סקר. אַפּטעקס.

בעקאַנטמאַכונג
דערמיט מאַך איך בעקאַנט מיינע ג' קונדשאַפט, אַז צוליב דער בעקוועמ-ליכקייט האָב איך געעפנט אַן אָפּטיילונג פון מיין לאַנג-עגזיסטירענד
ביוראָ פ'טערפען-ב'וראָ פּל. וואָלנאָשטשי 3
(פּאַרטער, רעכטס)
וואו עס ווערען פינקטליך און געוויסענהאַפט ערלעדיגט אַלע אַרט ביטעס אין פערשידענע אויזשענדעס, ווי אויך קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס, אַדוואָקאַטיעס אויף פּאַרטאַטעק דאָכאָדאָווי, אויסקויף פון פּאַטענטען.
בעמערקונג: פערשידענע עצות ווענען פּאַרטאַטקאָווע ספּראַוועס ווי אויך אַנדערע פראַגען ווערען ערטיילט דורך אַ ספּעציעלען גוט בעקאַנטען יוריסט.
מיט אַכטונג
Sz. Hochberg, Pl. Wolności 3, tel. 216-58

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
אושעזשינער 11, טעלעפאָן 3763
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר איטיך נאָז, האַלז, אויערן קר.	$4^1/_2$—$3^1/_2$
ד"ר קאַרשנער קינדער-קראַנקה.	11-9 $4^1/_2$-5
ד"ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	2—12
ד"ר ביבערגאַל הויט און ווענער.קר.	$12^1/_2$—$11^1/_2$
ד"ר שטירנפעלד נערווען און גײַסטיגע קר.	2—1
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	$1^1/_2$—$12^1/_2$
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	3—2
ד"ר שמערלאָווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	$4^1/_2$—$5^1/_2$

זכאָ-טעראַפּיע. שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. ו. פּאָקען-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג, איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אַפּעראַציע. אויך פערלאַנג וויזיטען אין שטאָט. און לאַבאָראַטאָריום וועלען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, אויך פלעגמע און בלוט
אימפונגען געגען שקאַרלאַטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געוואָרען
א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאָזשינסקי-סטאָמאַטאָלאָג
צאָהן-ארצט 10—1, 3—6
קינסטליכע ציין, קראָנען, פּלאָמבען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאָג

Dr. N. HALTRECHT
ספּעצ.-אַרצט פאַר הויט און געשלעכטס-קראַנק.
נעמט אָן פון 8 ביז 9 פריה פון 12—3 נאָכמיטאָג און פון 8 ביז 9 אָוונד.
זונטאָג פון 9 ביז 1 בייטאָג.
פּיעטריקאַווער 10
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. W. ŁAGUNOWSKI
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
przeprowadził
się na ul.
Piotrkowskiej 70
róg Traugutta).
Przyjmuje od 8^{30} do 10^{30} rano, od 1-ej do 2^{30} pp., od 6 do 8^{30} wiecz.
w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

צו פערדינגען
2 שטיבען מיט אַ קיך און אַ קאָרידאָר אויף זגערזשער 15. געלעגענהייטליך צו פערקויפען אַ גאַרדעראָבע מיט בעטען אין אַ גוטען צושטאַנד פּרייזווירדיג. — מעקלערס געווינשען. צו ערפאַהרען ביי בערלינסקי, קאָנסטאַנטינער 9.

אַן אָרט צו שלאָפען
קען בעקומען אַ יונגער-מאַן ביי אַן אָרענטליכע פאַמיליע אין אַ בעזונדער צימער מיט בעט-געוואַנט ביי מענדעלזאָן, בזשעזשינע 44.

Dr. med.
B. Robinson
פּיעטריקאַווער 10, טעל. 131-86

Dr. Z. Rakowski
ספּ. פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.
9 קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 127-81.
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5.

PORADNIA
WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1.
נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקה. און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אורא-לאָגישע און נערווען-קראַנקהייטען. קוואַרץ-לאָמפּ. עלעקטרישער הייל-קאַבינעט קאָסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ. נעמט-אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נור קינדער און פרויען זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

לעטשניצע
צאָהן-ערצטליכער גאַבינעט
און רענטגען-אינסטיטוט
(דיאַגנאָסטיק, אויסערליכע און לייכט-טיפע טעראַפּיע)
זגערזשער 17 טעל. 116-33
ווענעראָלאָגישער גאַבינעט
טעגליך טעטיג פון 1 — 2 נאָכמיטאָג.

הלא חכמה תקרא
ותבונה תתן קולה
אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכן בטח ושאנן כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע
איבער דעם וועלט נאָר קומען און ביוראָ
פון ד. מאַנעלא
וואָס איז איבערגעטראָגען געוואָרען פון צווייטען הויף אויף'ן ערשטען הויף פּיעטריקאַווער 17, לינקע אָפיצינע פּאַרטער, טעל. 124-95
וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פּינקטליך און געוויסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילנע, קאַרנע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַציעס, קלויזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, ווענען דירות אין אויזשאָנד ראָזיעמטשאַ, ווי אויך איבער-זעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
בעמ.: קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס ווע-רען ביי מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה
מיט אַכטונג ד. מאַנעלא,
פּיעטריקאַווער 17, 1-טער הויף

[illegible]

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאַרמ.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

א צימער
מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג איז פון זאָפאָרט צו פערמיטען וואָלטשאַנסקאַ 57 צו ערפאַהרען ביים ווירט קאַניאַרסקי 2776

KOREPETYCYJ
udzielam i przygotowuję do ekzaminów w zakresie 8-miu klas gimnazjum i 7 klasowej szkoły powsz. Ceny bardzo niskie.
Zgłoszenia od 4—6 p.p. Szkolna 19, m. 4, parter pr. sień l drzwi na prawo

---

ס'ווערט געזוכט
אַ קוואַליפיצירטער לעה-רער פאַר רעליגיעזע למודים (חומש, רש"י א. ד. גל.) מיט דער קענטניש פון דער פּוילישער שפּראַך און שריפט און וואָרט אין אַ רעגירונגס-פּראַכשלעכע שולע אויף דער פּראָווינץ. גאַראַנטירטע 350 זל. אַ חודש. אינפאָרמאַציעס פון 4 - 6 נאָכמיטאָג ביי ה יעדוואַב, שקאָלנאַ 19 וואוהנ. 4, פּאַרטער, איינגאַנג רעכטס, ערשטע רעכטע טיר.

Idąc z Pomorskiej 95 do Pomorskiej 23, do rejenta zgubiłem weksel na zł. 150.— Wyst. Antoni Pecyna, Wierzbowa 14, żyro A. Brzeski, Zelig Kerszenblat, pł. 30/XII r. b. Weksel zostaje unieważniony. — Uczciwy znalazca zechce takowy zwrócić do Kerszenblata, Pomorska 95 za wynagrodzeniem.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 151-78
צוריקגעקעהרט
הויט און ווענערישע קראַנקה' רענטגען און ליכטהיילאַינסטס.
נעמט אָן פון 4—7 אָוונד.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאָלאָג-אַקושער
זגערזשער 11
טעלעפאָן 134—72
נעמט אָן פון 2—3 נאָכמ. און פון $7^1/_2$—9 אָוונד.

Uczenica VII-ej klasy
udziela lekcyj, tanio. Może być za objady.
Dowiedzieć się: KAUFMAN, Narutowicza 25, poprz. of., I p.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ 6-50 אַ חודש אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער ברייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 . . . . 60— . . . 4 . .
נאָכ'ן טעקסט—12 . . . . 18— . . . 8 . .
פאַר אַ מילימעטער-שורה. ... פון דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.